

Mlada Mikulicová

Základy starozákonní hebrejštiny

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
NAKLADATELSTVÍ KAROLINUM
PRAHA 2002

Katedra biblických věd
Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Vedoucí katedry: Josef Hřebík, Th.D. S.S.L.

Recenze: doc. Petr Chalupa, Th.D.
Josef Hřebík, Th.D. S.S.L.

© Mlada Mikulicová, Praha 2002
© Univerzita Karlova v Praze - Nakladatelství Karolinum
ISBN 80-246-0544-9

Úvod

Příručka je určena pro základní kurz biblické hebrejštiny, rozvržený do dvou semestrů. Ve dvaceti lekcích obsahuje přehled mluvnice v systematickém postupu od jmenné morfologie ke slovesné, následuje krátké cvičení tvaroslovné analýzy, obraty a věty ze Starého zákona a slovníček ke každé lekci. V závěru je jednoduchý přehled slovesných tvarů a tematický rejstřík slov, která pro jejich význam a frekvenci v biblickém textu možno doporučit k aktivnímu zvládnutí. Hebrejsko-český slovník shrnuje výrazy použité v textech, v česko-hebrejské části je abecedně seřazena slovní zásoba témat.

Tento materiál ke studiu biblické hebrejštiny, další v řadě současných pomůcek, chce nabídnout elementární orientaci ve starozákonním textu. Jeho rozsah je diktován nízkou časovou dotací. Deset lekcí prvního semestru lze věnovat tématice jmenné morfologie, v druhé desítce je obsažena slovesná tematika, značně zjednodušená a oproštěná především od obtíží slabých sloves. Kategorie slabých kořenů a obecné principy jejich proměn jsou představeny na konkrétních příkladech frekventovaných tvarů v oddílech Nepravidelnosti. Ve všech lekcích mluvnického přehledu ostatně odkazují na dostupnou a dostatečně podrobnou *Učebnici biblické hebrejštiny* od J. Weingreena. Příklady v mluvnických tabulkách, cvičeních i v oddílu Četba jsou převzaty z verze BHS Bibleworks for Windows 95NT (Michael S. Bushell 1995).

Mlada Mikulicová, 2002

Poznámka k přepisu:

Vzhledem k elementárnímu charakteru skript a nefilologickému zaměření jsem zvolila prostý přepis hebrejských slov do latinky bez zvláštních fonetických znaků.

Použitá literatura:

WEINGREEN J., *Učebnice biblické hebrejštiny*, Praha 1996.
KLÍMA O., SEGERT S., *Mluvnice hebrejštiny a aramejštiny*, Praha 1956.
MARTIN J. D., *Davidson's Hebrew Grammar*, Edinburgh 1993.
JOÜON P., MURAOKA T., *A Grammar of Biblical Hebrew*, Roma 1991.
SCHNEIDER W., *Grammatik des biblischen Hebräisch*, München 2001.
van der MERWE C., NAUDÉ J., KROEZE J., *A Biblical Hebrew Reference Grammar*, Sheffield 2000.

Seznam zkratek:

hi	hi'íl
hitp	hitpa'el
ho	ho'ál
imp	imperativ
inf	infinitiv
infa	infinitiv absolutní
infc	infinitiv vázaný (constructus)
infcsuf	infinitiv vázaný se zájmenným suffixem
ipf	imperfektum
MT	Masoretský text
nar	narrativ
ni	nif'al
pf	perfektum
pi	pi'el
plf	plurál feminina
plm	plurál maskulina
pt	participium
pu	pu'al
q	qal
sgf	sigulár feminina
sgm	sigulár maskulina
sta	stav absolutní
stapl	stav absolutní v plurálu
stc	stav vázaný
stcpl	stav vázaný v singuláru
W	Jacob Weingreen, Učebnice biblické hebrejštiny (číselný odkaz na kapitolu)

Obsah

1. Charakter biblické hebrejštiny	7
2. Čtení masoretského textu	10
3. Jména	13
4. Jmenná přívlastková vazba	16
5. Adjektivní přívlastek, jmenné věty s adjektivem	19
6. Zájmena: osobní podmětová a předmětová	22
7. Přívlastňovací suffixy	26
8. Určení místa	29
9. Číslovky	34
10. Příslovce a částice	37
11. Sloveso: charakteristika	41
12. Participia	44
13. Perfektum	47
14. Imperfektum	51
15. Diskurzivní tvary: imperativ, jussiv, kohortativ	55
16. Narrativní tvar: konsekutivní imperfektum	59
17. Infinitivy	63
18. Odvozené kmeny: pasivní, reflexivní, intenzivní	67
19. Kauzativní kmeny	73
20. Slovesa se zájmenným suffixem	77
Tematický index klíčové slovní zásoby	80
Sloveso: Přehledy	89
Hebrejsko-český slovník	95
Česko-hebrejský slovník	100

1/ Charakter biblické hebrejštiny

1. Zařazení

Hebrejštiny patří do kenaanské skupiny semitských jazyků. Označení „semitské jazyky“, s odvozením od jména *Sem* (*Šém*) v Gn 10,22, poprvé použil lingvista August Ludwig von Schlözer roku 1781. Přehled semitských jazyků podle příbuznosti (kurzívou označené se už neužívají):

severovýchodní	<i>akkadština (babylónská, asyrská)</i>
severozápadní	<i>kanaanština (ugaritština, fěničtina, moabština)</i> hebrejštiny aramejštiny, syrština
jihovýchodní	východoarabské dialekty, amharština, <i>klasická etiopština</i>
jihozápadní	<i>klasická arabština</i> , západní dialekty

Semitské jazyky jako celek jsou příbuzné africké hamitské skupině (stará egyptština, koptština, kúšské a berberské jazyky), ale liší se od skupiny indoevropské (např. řečtina, latina, keltská, germánské, románské, slovanské jazyky).

2. Název

Ve Starém zákoně je doloženo trojí označení pro hebrejštinu:

<i>sefat kenaan</i>	שפת כנען	Iz 19,18
<i>jehudit</i>	יהודית	Iz 36,11.13
<i>hebraisti</i> (lat. <i>hebraice</i>)	Εβραϊστὶ	v prologu k Sir (asi 130 př. Kr.)

3. Vývoj

Hebrejštiny byla původně jedno z kanaanských nářečí. Jako samostatný literární jazyk je doložena od 12. do 5. století př. Kr.). V poexilní době se běžně mluvilo aramejsky, hebrejštiny se uchovávala jako jazyk Písma a bohoslužby. Od 2. století po Kr. masoretská rabínská škola kodifikovala jazyk na textu Písma (Tanach). Dále se rozvíjela rabínská hebrejštiny Mišny a Talmudu. Po úpadku mezi 9. a 19. stoletím se v proudu sionismu začal na základě biblické a rabínské literatury formovat moderní mluvený jazyk *ivrit* (název pochází z Mišny), ustavený v roce 1948 jako úřední řeč státu Izrael (*Israeli Hebrew*).

4. Mluvnický charakter

Semitské jazyky jsou postaveny na trojkonsonantní významové jednotce, která vnitřní vokalicou obměnou (introflexí) a systémem předpon a přípon vytváří jednotlivá slova, slovní druhy a vazby.

Příklady:

a) introflexe:

kořen Š L M		
šálóm	שָׁלוֹם	pokoj
šálém	שָׁלֵם	ukončený, úplný
šillém	שִׁלֵּם	odplatil
Šlomo	שְׁלֹמֹה	Šalomoun
J'rušálaim	יְרוּשָׁלַיִם	Jeruzalém

Introflexe slouží především k určení samostatnosti či vázanosti na jiné slovo, aktivity a pasivity, intenzity děje.

b) odvozování předponami a příponami:

kořen Q W L		
qól	קוֹל	hlas
qóli	קוֹלִי	můj hlas
qólót	קוֹלוֹת	hlasy
beqól	בְּקוֹל	hlasem
beqóli	בְּקוֹלִי	v mém hlase

Morfologický systém hebrejštiny je poměrně chudý. Přípony označují singulár, plurál, maskulinum a femininum. Předpony a příklonky určují okolnosti, člen, případně osobu. Hebrejštiny má dva slovesné systémy – perfektum a imperfektum.

5. Slovní druhy

S určitým zjednodušením lze pro hebrejštinu stanovit tři kategorie:

jména (nomina)	substantiva, adjektiva, zájmena, číslovky
slovesa (verba)	základem jsou tři souhlásky kořene
funkční slova a formativy (předpony, přípony)	navozují kontext (předložky, zájmené přípony, modální a emfatické částice, spojky)

6. Kvadrátní písmo

Text běží zprava doleva, zapsány jsou pouze souhlásky. Hebrejštiny potřebuje 22 základních znaků. V rámci tohoto systému jsou zvláštnosti:

1. finály: pět písmen má navíc koncové varianty
2. dvě souhlásky jsou němé (původně byly hrdelné)
3. tři souhlásky mají výslovnost buď znělou (tečka uvnitř), nebo neznělou (bez tečky)
4. j, w a h jsou sice souhlásky, ale někdy mohou označovat samohláskové čtení (patří mezi tzv. podkladové hlásky)

Více o souhláskách pojednávají příslušné kapitoly v mluvnicích (např. J. Weingreen, *Učebnice biblické hebrejštiny*, Praha 1997, s. 17-19).

7. Abeceda (Sled zprava doleva!)

l	ל	němá souhláska, alef	א
m	מ	b	ב
koncové m	ם	v	ב
n	נ	g	ג
koncové n	ן		
s	ס	d	ד
němá souhláska ('ajin)	ע	h	ה
p	פ	w (ó, ú)	ו
f	פ		
koncové f	ף		
c	צ	z	ז
koncové c	ץ		
q (důrazné k)	ק	ch	ח
r	ר	j	י
s	ש	t	ט
š	ש		
t	ת	k	כ
		ch	כ
		koncové ch	ך

Úplná tabulka s přesným přepisem, názvy a číselnými hodnotami je např. ve Weingreenově učebnici na s. 17. Shodně znějící hlásky se původně vyslovovaly odlišně. Kromě tohoto typu kvadrátního písma se dnes užívá také zjednodušená varianta (nestínovaná) a trochu odlišná varianta psaná (kurzíva).

8. Původ hebrejského písma

Prvotní, předexilní forma (protopalestinské písmo) byla podobná fénickému slabičnému písmu z Byblu. Je doložena na keramice, ostrakách a nápisech od 13. století př. Kr. do exilu (miska z Lakíše, abecedář z Izbet Šarta, samařská ostraka, moabská stéla, šíloašský vodovod, dopisy z Lakíše). Dnešní podoba se vyvinula z aramejského písma, užívaného v Asýrii od 9. století př. Kr. Aramejská kvadrata se na Předním východě rozšířila od 5. století př. Kr. V ní byly zapsány biblické knihy.

2/ Čtení masoretského textu (MT)

Základní hebrejský text je konsonantní, znaky se čtou zprava doleva. Samohlásky jsou v textu sekundární, do textu je podle tradovaného podání (*masora*) doplnili rabíni v osmém až devátém století po Kr. Při čtení se nejprve dešifruje souhláska, pak samohláska v jejím okolí. Takto kodifikovaná výslovnost je sefardská (srv. kapitolu o hláskosloví v O. Klíma, S. Segert, *Mluvnice, hebrejštiny a aramejštiny*, Praha 1956), ale v současné době se ujala zjednodušená varianta podle moderního jazyka *ivrit*.

1. Podkladové hlásky (W 1)

Čtyři souhlásky ך ם ן ף původně sloužily také k označení samohláskového čtení, kde nebylo jednoznačné. V MT se nepoužívají důsledně. Pokud mají funkci samohlásky, nečtou se jako souhláska, ale čte se samohláska podle označené punktace.

Scriptio plena (s podkladovou hláskou): קוֹל qól – hlas

Scriptio defectiva (varianta bez podkladové hlásky): קֹל qol – hlas

Přehled podkladových hlásek (*matres lectionis*):

samohlásková výslovnost	souhláskové čtení	znak
í	j	י
ó – ú	w	ו
á – é (pouze je-li h na konci slova)	h	ה
a – e – i – u – o	– (písmeno <i>alef</i>)	א

2. Samohláskové značky (W úvod C)

V rabínských školách se rozvíjely různé formy zápisů samohlásek, většinou systémy teček (punktace) v okolí písmen (pod, nad, uvnitř). Tiberiáská punktace se ujala od sedmého století po Kr. jako standard, v ní je také kodifikován masoretský text.

Salomoun	שְׁלֹמֹה	o		dcera	בַּת	a	
žebřík	סֵלָם	u		Adam	אָדָם	á	
Levi	לֵוִי	í	י	král	מֶלֶךְ	e	
Josef	יוֹסֵף	ó	י	syn	בֶּן	é	
Saul	שָׁאוּל	ú	י	Izrael	יִשְׂרָאֵל	i	
synové ...	בְּנֵי	é	י	spása	יְשׁוּעָה	redukovaná (ševa)	

3. Redukovaná samohláska ševa (W 5)

typ ševa	výslovnost	přepis	
znělá	nejasný zvuk u souhlásky v běžných prepisech jako <i>e</i>	<i>J'rúšálaim</i> <i>Jerušalaim</i>	יְרוּשָׁלַיִם
němá	spojení dvou souhlásek	<i>Jisrael</i>	יִשְׂרָאֵל
složená	slabší zabarvení <i>e</i> nebo <i>a</i>	<i>Elohím</i>	אֱלֹהִים

4. Dageš (W 8)

Tečka uprostřed souhlásky (*dageš*) označuje větší intenzitu výslovnosti. Jsou dvě možnosti:

a) ražená výslovnost (oproti třené)

v	ב	b	ב
g (zanedbatelný rozdíl)	ג	g	ג
d (přesněji ḏ)	ד	d	ד
ch	כ	k	כ
f	פ	p	פ
t (přesněji θ)	ת	t	ת

b) zdvojená výslovnost: může nastat u kterékoli souhlásky kromě laryngál (א ע ה ח הּ)
Podrobněji o obou typech Weingreen (W 8) a Segert s. 41-43.

5. Koncové h (הּ)

Nevyslovuje se (je to podkladová hláska): תּוֹרָה (*tórā* – zákon), מֹשֶׁה (*moše* – Mojžíš).
Má-li se v některých případech vyslovit, je uprostřed tečka (*mappiq*): בְּנֵהוּ (*bnáh* – její syn)

6. Tetragram Božího jména (W 15,1)

Čtyři písmena Božího jména יְהוָה masoreti označili samohláskami výrazu „můj Pán“ (אֲדֹנָי – *Adónaj*). Nečte se tedy konsonantní podoba, ale samohláskami naznačené slovo (יְהוָה). Je to návod, jak číst קִרְאָה – *qeré*, čti), co je napsáno כְּתִיב – *ketív*, zapsáno) jinak.

Cvičení

překlad	výslovnost	
		אֱלֹהִים
		אֲדָם
		אֵין
		הָבֵל
		נָח

		אַבְרָהָם
		יִצְחָק
		יַעֲקֹב
		שְׁמֹעוֹן
		לֵוִי
		יְהוּדָה
		יִסָּךְ
		יִשְׂרָאֵל
		מֹשֶׁה
		אַהֲרֹן
		יְהוֹשֻׁעַ
		שָׂאוּל
		דָּוִד
		שְׁלֹמֹה
		יְרוּשָׁלַם
		יִשְׁעִיָּהוּ
		יִרְמְיָהוּ
		יְחִזְקֵאל
		יוֹנָה
		יְהוֹנָדָה

3/ Jména

Podstatná jména, přídavná jména a číslovky mají v hebrejštině stejné mluvnické charakteristiky. Jejich základní tvary zpravidla sestávají ze tří souhlásek.

substantivum	slovo / věc / událost	<i>dávár</i>	דָּבָר
adjektivum	svatý	<i>qádóš</i>	קָדֹשׁ
číslovka	jeden	<i>echád</i>	אֶחָד

1. Maskulina a feminina (W 18)

Většina substantiv jsou maskulina: אָח *ách* – bratr; בֵּן *bén* – syn; אִישׁ *iš* – muž.

Feminina jsou buď původní, bez příznaku (עֵץ *'éc* – strom; אֶרֶץ *erec* – země), nebo odvozená příponami od maskulin.

Přípony feminin:

ה	-á	תּוֹרָה <i>tórá</i> – zákon; אִשָּׁה <i>iššá</i> – žena; טוֹבָה <i>tová</i> – dobrá.
ת	-t	vokalizace může být různá (-t, -et, ít, ót, út): בַּת <i>bat</i> – dcera; אֱמֶת <i>emet</i> – pravda; בְּרִית <i>brít</i> – smlouva; אָחוֹת <i>achót</i> – sestra; עֵדוּת <i>édút</i> – svědectví.

2. Plurál (W 19-20)

Množné číslo hebrejštiny tvoří koncovkou, odlišnou pro maskulinum a femininum. Zvláštní koncovku má duál, dochovaný zvláště u párových pojmů (dva, oči, ruce, nohy).

Koncovky plurálu:

m	ים	-ím	אָחִים <i>achím</i> – bratři; טוֹבִים <i>tóvím</i> – dobří
f	ות	-ót	בָּנוֹת <i>bánót</i> – dcery.

Vokalizační změna: ve 3. slabice od konce je ševa. דְּבָרִים *dvárím* – slova.

Některá podstatná jména jsou pouze v plurálu (*pluralia tantum*):

מַיִם *majím* – voda; שָׁמַיִם *šamájim* – nebe; חַיִּים *chajjím* – život.

Duál má odlišnou koncovku pouze v maskulinu: אִים *ajim*.

Typické duálové tvary:

יָדַיִם *jádajim* – (dvě) ruce; עֵינָיִם *'énajim* – (dvě) oči; שְׁנַיִם *šnajim* – dva.

Přehled:

	m			f		
sg	bez přípony		אָח	ה	-á	בְּרָכָה
du	ים	-ajim	אָחִים	ים	-ajim	שְׁפָתַיִם (rty)
pl	ים	-ím	אָחִים	ות	-ót	בְּרָכוֹת

3. Nepravidelnosti

muži	<i>anášim</i>	אָנשִׁים	muž	<i>iš</i>	אִישׁ
ženy	<i>nášim</i>	נָשִׁים	žena	<i>iššá</i>	אִשָּׁה
otcové	<i>avót</i>	אָבוֹת	otec	<i>áv</i>	אָב
synové	<i>bánim</i>	בָּנִים	syn	<i>bén</i>	בֶּן
dcery	<i>bánót</i>	בָּנוֹת	dcera	<i>bat</i>	בַּת
domy	<i>bátim</i>	בָּתִּים	dům	<i>bait</i>	בֵּית
města	<i>'dré</i>	עָרִים	město	<i>'ir</i>	עִיר
bohové	<i>elohim</i>	אֱלֹהִים	bůh	<i>él</i>	אֵל
Bůh (pl. majest.)	<i>Elohim</i>				

4. Člen ha- / הַ (W 16)

Odkazuje na známé nebo dříve zmíněné („to město“). Připojuje se přímo ke slovu. Je stejný v rodě i čísle: הָאִישׁ *há-iš* – ten muž; הָאִשָּׁה *há-iššá* – ta žena; הָרָאשִׁים *há-rášim* – ti náčelníci.

Hláskové změny:

zdvojká po členu	u všechn souhlásek kromě laryngál	הַבֶּן <i>ha-bbén</i> – ten syn; הַדָּבָר <i>ha-ddávár</i> – to slovo; הַטוֹב <i>ha-ttón</i> – ten dobrý
délka (<i>há-</i>) místo zdvojký	ה א ר před přízvučným ע	הָרֹשׁ <i>há-róš</i> – ten náčelník; הָאָרֶץ <i>há-árec</i> – ta země; הָהָר <i>há-har</i> – ta hora; הָעִיר <i>há-'ir</i> – to město
varianta: <i>he</i>	ה před nepřízvučným ע	הֶהָרִים <i>he-hárím</i> – ty hory; הֶעָרִים <i>he-'árím</i> – ta města

5. Spojka וַ (W 21)

Připojuje se přímo ke slovu. Může mít význam slučovací (a), odporovací (ale), nebo důvodový (a proto).

Vokalizace se řídí podle následující hlásky:

ševa	většinou	וְהָאֶבֶן <i>wháeven</i> – a ten kámen; וְאֶבֶן <i>weven</i> – a kámen; וְאָב <i>wáv</i> – a otec
wa-	před a-	וְאָבוֹת <i>waavót</i> – a otcové
wá-	obsahuje člen <i>ha-</i>	וְאָרֶץ <i>wáárec</i> – a ta země
wí-	před j ₁	וְיְהוּדָה <i>wihúdá(h)</i> – a Juda
u-	před b- / v- / ševa	וְשָׁמוּאֵל <i>ušmúél</i> – a Samuel; וְבֶן <i>uven</i> – a syn

Cvičení

překlad	určení	přepis	
			הַנְּבִיא
			נְבִאִים
			אֱלֹהִים
			בְּרָכָה
			וּדְבוּרָה
			וְהָאֶבֶן
			טוֹבָה
			וְדַעַת
			תּוֹלְדוֹת

Četba

יְרַמְיָה הַנְּבִיא: תּוֹרָה נְבִאִים כְּתוּבִים: יְהוָה אֱלֹהִים: יְהוָה אֶחָד:
 כָּל-אָדָם: בְּרָכָת וְקִלְלָה וּדְבוּרָה אִשָּׁה נְבִיאָה: וְהָאֶבֶן גְּדוֹלָה:
 טוֹבָה חֲכָמָה: חֲכָמָה וְדַעַת: תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ:

Slovník

prorok	נְבִיא	žena	אִשָּׁה
zákon, tóra	תּוֹרָה	kámen (f.)	אֶבֶן
Pán, Hospodin	יְהוָה	velký	גְּדוֹל
Bůh	אֱלֹהִים	dobrý	טוֹב
jeden	אֶחָד	moudrost	חֲכָמָה
všechn, každý, celý	כָּל	poznání	דַּעַת
člověk	אָדָם	rodopis, vznik	תּוֹלְדוֹת
požehnání	בְּרָכָה	nebe	שָׁמַיִם
prokletí	קִלְלָה	země	אָרֶץ

4/ Jmenná přívlastková vazba

V biblické hebrejštině se přívlastek vyjadřoval většinou bezpříznakovým přiřazením podstatného jména. V takové vazbě první jméno je určováno (kdo / co), druhé určuje (čí / jaké): בֶּן אָדָם - syn člověka, (lidský) syn. Z formálního pohledu je první jméno vázáno na druhé, je tedy ve stavu vázaném (*status constructus*). Vázanost se někdy označuje spojovníkem (*maqgef*).

1. Stav (*status*) jmen (W 23)

stav	podoba tvaru	
absolutní (<i>status absolutus, sta</i>)	základní (slovníkový): s plnou vokalizací	דָּבָר בֵּן
vázaný (<i>status constructus, stc</i>)	redukováný: s krátkou samohláskou nebo ševa se změnou koncovky	דָּבָר בֵּן דְּבָרִי בְנִי

Jméno jako pojem je ve *sta*, jméno jako bližší určení pojmu je v *sta*: *slovo* (pojem, *sta*) *Hospodinovo* (určení, *sta*).

Přehled základních tvarů *sta* / *stc*

	sgm	plm	sgf	plf
<i>sta</i>	bez koncovky, plná vokalizace	- <i>im</i> ים	- <i>á</i> הָ	- <i>ót</i> וְ
<i>stc</i>	bez koncovky, redukce	- <i>é</i> י	- <i>at</i> תַּ	- <i>ót</i> וְ

<i>sta</i>	<i>dávár</i> – דָּבָר	<i>dvárím</i> – דְּבָרִים	<i>bráchá</i> – בְּרָכָה	<i>bráchót</i> – בְּרָכוֹת
<i>stc</i>	<i>dvar</i> – דְּבָר	<i>dívré</i> – דְּבָרֵי	<i>birkat</i> – בִּרְכַּת	<i>birkót</i> – בִּרְכוֹת

Dlouhé samohlásky s podkladem (וּ וִ) se v *stc* nekrátí: שִׁיר הַשִּׁירִים *šír ha-ššírím* – píseň písní.

Člen má pouze druhé slovo (určující): כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם *kóchvé ha-ššámajim* – hvězdy nebe.

Určující slovo se zpravidla překládá jako adjektivum: הָר קֹדֶשׁ אֱלֹהִים – *har qódéš Elohim* – svatá Boží hora (doslova *hora svatosti Boha*).

2. Nepravidelnosti (W 24)

	sg sta	sg stc	pl sta	pl stc
muž	אִישׁ	אִישׁ	אֲנָשִׁים	אֲנָשִׁי
žena	אִשָּׁה	אִשָּׁה	נָשִׁים	נָשִׁי
oko	עֵין	עֵין	עֵינִים	עֵינֵי
město	עִיר	עִיר	עָרִים	עָרֵי
dům	בֵּית	בֵּית	בָּתִּים	בָּתֵּי
den	יוֹם	יוֹם	יָמִים	יָמֵי
hlava	רֹאשׁ	רֹאשׁ	רָאשִׁים	רָאשֵׁי

Cvičení

překlad	určení	
		בְּנֵי־אָדָם
		תּוֹרַת מֹשֶׁה
		בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
		אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם

Četba

דְּבַר־יְהוָה: עֵץ־חַיִּים: רוּחַ חֲכָמָה:
סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה: קֶדֶשׁ הַקְדָּשִׁים: רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

בְּאֵר מַיִם חַיִּים: (Gn 26,19)
הִקְלָ קוֹל יַעֲקֹב וְהִדְרִים יָדֵי עֲשׂוֹ: (Gn 27,22)
אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: (Jer 10,10)
אִישׁ אֲמוֹנוֹת רַב־בְּרָכוֹת: (Pr 28,20)

Slovník

slovo, věc, událost	דְּבַר	voda	מַיִם
strom, dřevo	עֵץ	hlas	קוֹל
život	חַיִּים	ruka	יָד
dech, duch	רוּחַ	král	מֶלֶךְ
svitek, kniha	סֵפֶר	věčnost	עוֹלָם
svatost, svatyně	קֶדֶשׁ	muž	אִישׁ

hlava, počátek	ראש	pravda	אמונה
rok	שנה	mnohý, hojný	רב
jáma, studna	באר		

5/ Adjektivní přívlastek, jmenné věty s adjektivem

Přídavné jméno se používá buď jako přívlastek (moudrý muž), nebo jako přísudek (muž je moudrý).

1. Přídavné jméno v přívlastkové vazbě (W 18-19)

Stojí za podstatným, shoduje se s ním v rodě a čísle, pokud má jméno člen, má jej i adjektivum. Překládá se jako slovní spojení.

Přehled:

podstatné jméno + přídavné jméno	veliký král	מֶלֶךְ גָּדוֹל
shoda v rodě a čísle	dobrá země mnohé dny	אֶרֶץ טוֹבָה יָמִים רַבִּים
člen je u jména i u přívlastku	ta malá sestřička	הָאֵחָת הַקְּטָנָה

2. Přídavné jméno v přísudku

Stojí zpravidla před podstatným, shoduje se s ním, ale nemá člen. Překládá se jako jmenná věta se sponou (je, jsou).

přídavné jméno + podstatné jméno	Hospodin je veliký.	גָּדוֹל יְהוָה
shoda	Moudrost je dobrá.	טוֹבָה חִכְמָה
adjektivum nemá člen	Ti dva jsou dobří.	טוֹבִים הַשְּׁנַיִם

3. Stupňování (W 62)

Hebrejšтина nemá zvláštní tvary. Druhý stupeň se vyjádří prostým adjektivem, nebo pomocí předložky מִן *min* – „od, než“ (koncové *n* většinou odpadá a *m* se spojuje se slovem). Superlativu odpovídá nejčastěji jmenný přívlastek v plurálu, může být se členem.

komparativ	prosté adjektivum předložka מִן <i>min</i> – od, než	mladší syn lepší než	הַבֶּן הַקָּטָן טוֹבָה מִן
superlativ	opis plurálem הַ - יָ	nesvětější svatyně	קֹדֶשׁ קִדְשִׁים

4. Vazby s ukazovacím zájmenem (W 32)

Ukazovací zájmeno ve vazbě se jménem se chová jako adjektivum: stojí za jménem, shoduje se s ním, má člen.

a) blízký odkaz

m	tento	ze	זֶה	tento den	ha-jjóm ha-zze	הַיּוֹם הַזֶּה
f	tato	zot	זֹאת	tato země	há-árec ha-zzot	הָאֶרֶץ הַזֹּאת
pl m/f	tito / tyto	élle	אֵלֶּה	tato slova	ha-dvárím há-élle	הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

b) vzdálený odkaz

m sg	ten	<i>hú</i>	הוא	ten den	<i>ha-jjóm ha-hú</i>	היום שהוא
f sg	ta	<i>hí</i>	היא	toto město	<i>há-'ir ha-hí</i>	העיר שהיא
m pl	ti	<i>hem</i>	הם	ti muži	<i>há-anášim há-hem</i>	האנשים שהם
f pl	ty	<i>henná</i>	הנה	ty ovce	<i>ha-ccón há henná</i>	הצאן שהנה

geré-keṭív (ustálený zápis): הָאָרֶץ הַהִוא – tato země

5. Jmenné věty

V překladu je třeba doplnit sponu (je, jsou). Adjektivní přívlastek stojí zpravidla na začátku. Někdy se na konci opakuje podmět formou zájmena.

Typy vět

se zájmenem: toto je	Toto je svitek.	זֶה סֵפֶר
s adjektivním přívlastkem	Hospodin je veliký Bůh.	אֵל גָּדוֹל יְהוָה
sumativní zájmeno	To místo je svatá zem.	הַמָּקוֹם אֶרֶץ-קֹדֶשׁ הוּא

Cvičení

překlad	určení	
		יָמִים רַבִּים
		אֶרֶץ טוֹבָה
		זֶה בֵּית
		אֵל גָּדוֹל

Četba

שֵׁם-הַנֶּהָר הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא: (Gn 2,11)

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם: (Gn 5,1)

זֶה בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם: (Gn 28,17)

מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה: (Gn 32,3)

הַמָּקוֹם אֶרֶץ-קֹדֶשׁ הוּא: (Ex 3,5)

וַיְהִי־שֶׁעַ בֶּן-נֹון מָלֵא רוּחַ חָכְמָה: (Dt 34,9)

כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמִלֶּךְ גָּדוֹל עַל-כָּל-אֱלֹהִים: (Ž 95,3)

רַם עַל-כָּל-גּוֹיִם יְהוָה: (Ž 113,4)

טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן-הָאֶחָד: (Kaz 4,9)

טוֹבָה חָכְמָה מִגְבוּרָה: (Kaz 9,16)

Slovník

jméno	שֵׁם	bůh, síla	אֵל
řeka	נָהָר	velký	גָּדוֹל
den	יוֹם	nad	עַל
dům	בֵּית	vysoký, vznešený	רָם
brána	שַׁעַר	národ	גּוֹי
tábor	מַחֲנֶה	dva	שְׁנַיִם
místo	מָקוֹם	od, než	מִן
země	אֶרֶץ	síla	גְּבוּרָה
plný	מָלֵא		

6/ Zájmena: osobní podmětová a předmětová

1. Podmětové tvary (W 28)

Zájmena mají jednak plné tvary k vyjádření podmětu (já), jednak příklonné k vyjádření předmětu a přivlastňovacího vztahu (mě, můj).

Přehled: řazení v hebrejských gramatikách bere za základ 3 sgm.

on	<i>hú</i>	הוא	oni	<i>hem (hemmá)</i>	הֵם
ona	<i>hí</i>	היא	ony	<i>henná</i>	הֵנָּה
ty (m)	<i>attá</i>	אַתָּה	vy (m)	<i>attem</i>	אַתָּם
ty (f)	<i>at</i>	אַתְּ	vy (f)	<i>atten</i>	אַתֶּן
já	<i>aní (ánóchí)</i>	אֲנִי	my	<i>anachnú</i>	אֲנַחְנוּ

Podmětové zájmeno vnitřně vyjadřuje existenci: *jsem / jsi...* אֲנִי יְהוָה *aní Adónaj* – já (jsem) Hospodin.

2. Zájmenné suffixy (W 25)

Jsou to koncové slabiky osobních zájmen. Připojují se za slovo jako jeho součást.

S předložkou mají význam **předmětu**: v něm, ke mně, jako on ...

Se substantivem mají význam **přivlastňovacího zájmena**: jeho jméno, můj král.

3 sgm	-ó	וְ	3 plm	-hem / ám	הֵם
3 sgf	-áh	וּ	3 plf	-hen / án	הֵנָּה
2 sgm	-chá	כִּי	2 plm	-chem	כֶּם
2 sgf	-ch	כִּי	2 plf	-chen	כֶּן
1 sg	-í	י	1 pl	-nú	נִי

3. Akuzativ zájmen (W 28)

akuzativní předložka	<i>et (ót)</i>	אֶת
----------------------	----------------	-----

ho	<i>ótó</i>	אֹתוֹ	je (m)	<i>ótám (ethem)</i>	אֹתָם
ji	<i>ótáh</i>	אֹתָהּ	je (f)	<i>ótán (ethen)</i>	אֹתָן
tebe (m)	<i>ótchá</i>	אֹתְךָ	vás (m)	<i>etchem</i>	אֹתְכֶם
tebe (f)	<i>ótách</i>	אֹתְךָ	vás (f)	<i>etchen</i>	אֹתְכֶן
mě	<i>ótí</i>	אֹתִי	nás	<i>ótánú</i>	אֹתָנוּ

Předložka označuje akuzativ, v překladu se neprojeví: אֶת בָּרָא *bará ótó* – stvořil ho.

4. Dativ zájmen (W 26)

dativní předložka (k)	<i>l (el)</i>	לְ
-----------------------	---------------	----

jemu	<i>ló</i>	לּוֹ	jim (m)	<i>láhem</i>	לָהֶם
jí	<i>láh</i>	לָהּ	jim (f)	<i>láhen</i>	לָהֶן
tobě (m)	<i>lchá</i>	לְךָ	vám (m)	<i>láchem</i>	לָכֶם
tobě (f)	<i>lách</i>	לְךָ	vám (f)	<i>láchen</i>	לָכֶן
mně	<i>lí</i>	לִי	nám	<i>lánú</i>	לָנוּ

Předložka *k* se v překladu nemusí projevit: שָׁלוֹם לָכֶם *šálóm láchem* – Pokoj vám.

5. Jmenné věty s osobními zájmeny

a) typ **je / není** (existenční věta, *es gibt / there is*)

Existence se vyjadřuje částicí, ne slovesem.

je	<i>jéš</i>	יֵשׁ
není	<i>én</i>	אֵין

Na tomto místě je Hospodin: יֵשׁ יְהוָה בְּמִקְוֵם הַזֶּה (Gn 28,16).

Není pokoj: אֵין-שָׁלוֹם (Ž 38,4).

b) typ **má** – (posesivní věta, *est illi*)

Hebrejštiny nezná sloveso „mít“. Vlastnění vyjadřuje obratem s částicemi יֵשׁ a אֵין – „je / není k němu“.

Přehled obrátů doložených v MT:

má (m)	<i>ješ ló</i>	יֵשׁ-לוֹ	<i>mají (m)</i>	<i>ješ láhem</i>	יֵשׁ-לָהֶם
nemá	<i>én ló</i>	אֵין לוֹ	<i>nemají</i>	<i>én láhem</i>	אֵין-לָהֶם
nemá (f)	<i>én láh</i>	אֵין-לָהּ	<i>nemají (f)</i>	<i>én láhen</i>	אֵין-לָהֶן
nemáš (m)	<i>én lchá</i>	אֵין-לְךָ	<i>nemáte (m)</i>	<i>én láchem</i>	אֵין-לָכֶם
máš (f)	<i>ješ lách</i>	יֵשׁ-לְךָ	--	--	--
nemáš	<i>én lách</i>	אֵין לְךָ			
mám	<i>ješ lí</i>	יֵשׁ-לִי	<i>máme</i>	<i>ješ lánú</i>	יֵשׁ-לָנוּ
nemám	<i>én lí</i>	אֵין-לִי	<i>nemáme</i>	<i>én lánú</i>	אֵין-לָנוּ

Mám dost, bratře: יֵשׁ-לִי רֶב אָחִי (Gn 33,9).

c) typ **jeho je** (přivlastňovací, *patří mu*)

Je třeba doplnit sponové sloveso.

Jeho je moře: לוֹ הַיָּם (Ž 95,5)

d) typ **(zde) jsem**

Částicí *zde* (*hle*) ve spojení se zájmeným suffixem ohlašuje osoba svou přítomnost.

Zde jsem – „hle já“: הִנֵּנִי *hinnéní*.

zde, hle	<i>hinné</i>	הִנֵּה
----------	--------------	--------

Přehled tvarů doložených v MT (nejčastěji 1 sg):

(zde)jsem	<i>hinnéni</i>	הִנֵּנִי	(zde)jsme	<i>hinennú</i>	הִנֵּנּוּ
(ty) jsi (m)	<i>hinnchá</i>	הִנְךָ	--	--	--
(ty) jsi (f)	<i>hinnách</i>	הִנְךָ	--	--	--
(on) je	<i>hinnó</i>	הֵנוּ	(oni) jsou	<i>hinnám</i>	הֵנָם
--	--	--	--	--	--

Cvičení

překlad	určení	
		אָתָּה
		אֲנִיכֶם
		לָנוּ
		הִנֵּנִי
		אֲנִי
		הוּא

Četba

אָרוּר אָתָּה: (Gn 3,14)

וְלִלְבֵן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְדֵּלָה לְאָה וְשֵׁם הַקְטָנָה רָחֵל: (Gn 29,16)

אֲחִים אֲנִיכֶם בְּנֵי אִישׁ-אֶחָד: (Gn 42,13)

יֵשׁ-לָנוּ אָב זָקֵן: (Gn 44,20)

מֹשֶׁה מֹשֶׁה: הִנֵּנִי: (Ex 3,14)

יֵשׁ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל: (1 Sam 17,46)

רֹאשִׁית חֲכָמָה יֵרָאֵת יְהוָה: (Ž 111,10)

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד: (Ž 133,1)

אֵין חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה: (Př 21,30)

אֲנִי הוּא: (Iz 43,13)

לִיהוָה אֲנִי: (Iz 44:5)

Slovník

prokletý	אָרור	začátek	רֵאשִׁית
dvě (f)	שְׁתֵּים	bázeň	יִרְאָה
bratr	אָח	píseň	שִׁיר
otec	אָב	stupeň, schod	מַעְלָה
starý	זָקֵן	pochopení	תְּבוּנָה
plný	מָלֵא		

7/ Přivlastňovací suffixy

Koncovky osobních zájmen přímo připojené ke slovu označují vztah pojmu k dané osobě. Suffix se zpravidla překládá jako přivlastňovací zájmeno („jeho jméno“).

Přehled

jeho	-ó	הָ	jejich (m)	-hem / ám	הֶם	הָ
její	-áh	הָ	jejich (f)	-hen / án	הֵן	הָ
tvůj (m)	-chá	ךָ	váš (m)	-chem	כֶּם	
tvůj (f)	-ch	ךְ	váš (f)	-chen	כֶּן	
můj	-í	י	náš	-nú	נִי	

Příklady: קוֹלִי *qólí* – můj hlas; שְׁמוֹ *šmó* – jeho jméno.

1. Změny ve tvaru jména (W 25, 31)

S přijetím suffixu jméno oslabuje kmenovou samohlásku. Tvar se někdy liší od stavu vázaného.

Přehled (úplná tabulka je ve W dodatek č. 13)

třída:	sta	stc	tvar pro suffix	můj
beze změny	<i>qól</i>	<i>qól</i>	<i>qól</i>	<i>qólí</i>
typ káamec: á-á = 0-á	<i>dávár</i>	<i>dvar</i>	<i>dvár</i>	<i>dvárí</i>
typ segol: e-e = a/i-0	<i>melech</i> <i>séfer</i>	<i>melech</i> <i>séfer</i>	<i>malk</i> <i>sifr</i>	<i>malkí</i> <i>sifrí</i>
typ zdvojená: X = XX	<i>'am</i> <i>chóq</i>	<i>'am</i> <i>choq</i>	<i>'amm</i> <i>chuqq</i>	<i>'ammí</i> <i>chuqqí</i>
typ třetí he: XXh = XX	<i>ró 'e(h)</i>	<i>ró 'é(h)</i>	<i>ró '</i>	<i>ró 'í</i>
typ dutá: střední w/j odpadá	<i>máwet</i> <i>bajit</i>	<i>mót</i> <i>bét</i>	<i>mót</i> <i>bét</i>	<i>mótí</i> <i>betí</i>
typ -á(h): áh = át	<i>tórá(h)</i> <i>bráchá(h)</i>	<i>tórat</i> <i>birkat</i>	<i>tórát</i> <i>birkát</i>	<i>tórátí</i> <i>birkátí</i>

2. Nepravidelnosti (W 37)

	sta		stc	tvar pro suf.	přklady
otec	áv	אָב	aví	áví	אָבִי
bratr	ách	אָח	achí	áchí	אָחִיכֶם אָחִי
ústa	pe(h)	פֶּה	pí	pí	פִּיהֶם פִּי
syn	bén	בֶּן	ben	bn / bin	בְּנֵי בֶן
dcera	bat	בַּת	bat	bitt	בָּתֵּךְ בָּתִּי
žena	iššá(h)	אִשָּׁה	ešet	išt	אִשְׁתִּי
sestra	áchót	אָחוֹת	achót	achót	אָחוֹתִי

3. Jméno v plurálu se suffixem (W 36)

Jméno je ve stavu vázaném (-é místo -ím), ale navíc se mění vokalizace.

plurál sta	plurál stc	plurál se suffixem
<i>dvárim</i> – דְּבָרַיִם	<i>divré</i> – דְּבָרַי	<i>dvárai</i> – דְּבָרַי
slova	slova ...	moje slova

Přehled

jeho	-áw	יְיָ	jejich (m)	-éhem	יְהֵם
její	-há	הָ	jejich (f)	-éhen	יְהֵן
tvoji (m)	-echá	יְךָ	vaši (m)	-échem	יְכֵם
tvoji (f)	-aich	יְךָ	vaši (f)	-échen	יְכֵן
moji	-ai	יִי	naši	-énú	יְנוּ

V 2. a 3. pl (někdy i sgm) je tvar stc: דְּבָרֵיכֶם *divréchem* – vaše slova; דְּבָרֵיהֶם *divréhem* – jejich slova; דְּבָרֵיךְ *divréchá* nebo דְּבָרֵיךְ *divréchá* – tvoje slova.

Příklady:

stapl	stcpl	plsuff 2 / 3 os.	plsuff	
<i>bráchót</i>	<i>birchót</i>	<i>birchótéchem</i> - בְּרִחוֹתֵיכֶם		
<i>ávót</i>	<i>avót</i>	<i>avótéchem</i> - אֲבוֹתֵיכֶם		<i>avótai</i> - אֲבוֹתַי
<i>báním</i>	<i>bné</i>	<i>bnéchem</i> - בְּנֵיכֶם	<i>bán-</i>	<i>bánai</i> - בְּנֵי
<i>bánót</i>	<i>bnót</i>	<i>bnótéchem</i> - בְּנוֹתֵיכֶם		<i>bnótai</i> - בְּנוֹתַי
<i>anášim</i>	<i>anšé</i>	<i>anšechá</i> - אֲנָשֶׁיךָ	<i>anáš-</i>	<i>anášáw</i> - אֲנָשָׁיו
<i>Elohím</i>	<i>Elohé</i>	<i>Elohéchem</i> - אֱלֹהֵיכֶם		<i>Elohai</i> - אֱלֹהֵי

Cvičení

překlad	určení	
		אָבִינוּ
		אָבִי
		בְּנֵי
		בְּנֵי
		בְּנוֹתֵי
		אֲחֵיךְ
		אֲשֶׁתוֹ

שם אשתו חנה: (Gn 3,20)

אי הבל אחיך: השמר אחי אנכי: (Gn 4,9)

איה שרה אשתך: (Gn 18,9)

אבי: הנני בני: (Gn 22,7)

הבנות בנתי והבנים בני והצאן צאני: (Gn 31,43)

יהוה אלהי אבותיכם: (Ex 3,15)

יהוה איש מלחמה יהוה שמו: (Ex 15,3)

אנכי יהוה אלהיך: (Ex 20,2)

ברוך אתה יהוה אלהי ישראל אבינו מעולם ועד-עולם: (1 Král 29,10)

קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל-הארץ כבודו: (Iz 6,3)

עמי-אתה: (Iz 51,16)

שבר בת-עמי: (Jer 35,8)

אנחנו נשינו בנינו ובנתינו: (Jer 35,8)

Slovník

ער	a	איה אי	kde
צבא	šik	ה'	což...?
מלא	plnost	שמר	strážce
כבוד	sláva	צאן	ovce (sg i pl)
שבר	zkáza	מלחמה	boj
עם	lid	ברוך	požehnaný
		מ'	od

8/ Určení místa

1. Příklonné předložky (W 17)

Připojují se na začátek slova.

לְ	<i>l</i>	k, pro, do	směr, zřetel, majitel	do věků	לְעֹלָם
בְּ	<i>b / v</i>	v, na	čas, místo, prostředek	v pokoji	בְּשָׁלֵם
כְּ	<i>k / ch</i>	jako, jak	srovnání, paralela	jako vodu	כְּמִים
מִ	<i>mi</i>	od, než	původ, srovnání	než síla	מִגְבוּרָה

Vokalizace se může měnit podle okolí.

<i>la / li / le</i>	<i>ladonai / livné / lélohím</i>	לִיהוָה לְבָנִי לְאֱלֹהִים
<i>ba / bi / be</i>	<i>baššámajim / bišmí / bélohím</i>	בְּשָׁמַיִם בְּשָׁמַיִם בְּאֱלֹהִים
<i>ka / ki / ke</i>	<i>kadonai / kidvar / kélohím</i>	כִּיהוָה כְּרֹבֵר כְּאֱלֹהִים
<i>me</i>	<i>méadonai / méerec</i>	מִיהוָה מֵאֶרֶץ

Způsoby použití příklonek:

a) se jménem

bez členu	<i>bmidbar (stc)</i>	na poušti	בְּמִדְבָּר
se členem	<i>bammidbár</i>	na (té) poušti	בַּמִּדְבָּר

Znaky implicitního členu jsou *vokalizace a zdvojká*.

b) se zájmenným suffixem

Používá se většinou příklonka, někdy však plný tvar předložky. V přehledu jsou uvedeny doložené tvary.

לְ (plný tvar לָאֵל) – k, do, pro / dativ

k němu / k ní	<i>ló / láh</i>	לּוֹ לָהּ
k tobě (m / f)	<i>lchá / lách</i>	לָךְ לָךְ
ke mně	<i>lí</i>	לִי
k nim (m / f)	<i>láhem / láhen</i>	לָהֶם לָהֶן
k vám (m)	<i>láchem</i>	לָכֶם
k nám	<i>lánu</i>	לָנוּ

בּ – v / instrumentál

v něm / v ní	<i>bó / báh</i>	בוּ בָהּ
v tobě (m / f)	<i>bchá / bách</i>	בְּךָ בְּךָ
ve mně	<i>bí</i>	בִּי
v nich (m / f)	<i>báhem (bám) / báhen</i>	בָּהֶם בָּם בָּהֶן
ve vás	<i>báchem</i>	בְּכֶם
v nás	<i>bánú</i>	בָּנוּ

כּ (plný tvar כִּמּוֹ) – jako

jako on	<i>kámóhú</i>	כִּמּוֹהוּ
jako ty	<i>kámóchá</i>	כִּמּוֹךָ
jako já	<i>kámóní</i>	כִּמּוֹנִי
jako oni	<i>kmóhem</i>	כִּמּוֹהֶם
jako vy	<i>kmóchem</i>	כִּמּוֹכֶם
jako my	<i>kámónú</i>	כִּמּוֹנוּ

מּ / מִ (plný tvar מִמּוֹ) – z, od, než

z něho	<i>mimmennú</i>	מִמּוֹנוּ
z tebe (m / f)	<i>mimmchá/-ech</i>	מִמּוֹךָ מִמּוֹךָ
ze mě	<i>mimmenní</i>	מִמּוֹנִי
z nich (m / f)	<i>méhem / méhen</i>	מִמּוֹהֶם מִמּוֹהֶן
z vás	<i>mikem</i>	מִכֶּם
z nás	<i>mimmennú</i>	מִמּוֹנוּ

אּ (plný tvar אִתּוֹ) – s

s ním / s ní	<i>ittó / ittáh</i>	אִתּוֹ אִתָּהּ
s tebou (m / f)	<i>ittchá / ittách</i>	אִתְּךָ אִתְּךָ
se mnou	<i>ittí</i>	אִתִּי
s nimi	<i>ittám</i>	אִתָּם
s vámi	<i>ittchem</i>	אִתְּכֶם
s námi	<i>ittánú</i>	אִתָּנוּ

2. Samostatné předložky

a) jednoslabičné

אֶת	<i>ét</i>	znak akuzativu (vzhledem k)	tu zemi	אֶת הָאָרֶץ
אֶל	<i>el</i>	k	k hadovi	אֶל-הַנָּחָשׁ
מִן	<i>min</i>	z, od	z té země	מִן-הָאָרֶץ
עַל	<i>'al</i>	na (povrchu)	na zemi	עַל-הָאָרֶץ
עַד	<i>'ad</i>	do	do věků	עַד-עוֹלָם
עִם	<i>'im</i>	s	s ovce	עִם-הַצֹּאן
בֵּין	<i>bén</i>	mezi	mezi světlem a tmou	בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ

b) dvojslabičné

תַּחַת	<i>tachat</i>	pod	pod stromem	תַּחַת הָעֵץ
אַחֵר	<i>achar</i>	po, za	po potopě	אַחֵר הַמַּבּוּל
אַצֵּל	<i>écel</i>	vedle, při	vedle oltáře	אַצֵּל הַמִּזְבֵּחַ

c) složené

לִפְנֵי	<i>lifné</i>	před	před Hospodinem	לִפְנֵי יְהוָה
מִפְנֵי	<i>mipné</i>	od	od Hospodina	מִפְנֵי יְהוָה
עַל-פְּנֵי	<i>'al-pné</i>	na (povrchu)	na zemi	עַל-פְּנֵי-הָאָרֶץ
בְּתוֹךְ	<i>btóch</i>	uvnitř, uprostřed	uprostřed vody	בְּתוֹךְ הַמַּיִם
מִתּוֹךְ	<i>mittóch</i>	z	ze synů Izraele	מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִתַּחַת	<i>mittachat</i>	zpod	pod nebem	מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
מֵאֵת	<i>méét</i>	od	od Hospodina	מֵאֵת יְהוָה
מֵעַל	<i>mé'al</i>	z	ze země	מֵעַל הָאָרֶץ

3. Tvary předložek se zájmennými suffixy (W 26, 47)

a) singulárový tvar

ל	ב	כ	מִן	אֶת	אֹת	עִם
לוֹ	בְּךָ	כָּמֹהוּ	מִכֶּם	אֹתָנוּ	אֹתִי	עִמָּנוּ
k němu	v tobě	jako on	od vás	nás (ak)	se mnou	s námi

b) plurálový tvar (⌘ mezi předložkou a suffixem)

תחת	לפני	אחר	על	אל
תחתיו	לפניהם	אחריכם	עלינו	אלי
pod ním	před nimi	po vás	na nás	ke mně

Cvičení

určení	překlad
בְּאֶרֶץ	
לְרֹאשׁ	
עָלָיו	
אֹתָם	
לָנוּ	
עַד־שָׁמַיִם	

Četba

מִסְפָּר חַיִּים: בְּאֶרֶץ חַיִּים: בְּדֶרֶךְ חֲכָמָה:
 בְּצֵלָם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: (Gn 1,27)
 אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה: (Gn 28,16a)
 גָּדַל עַד־שָׁמַיִם חֲסִדָּךְ: (Ž 57,11)
 לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי־לִשְׁמֹךְ תֵּן כְּבוֹד עַל־חֲסִדָּךְ עַל־אַמְתְּךָ: (Ž 115,1)
 בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק: (Pr 10,6)
 וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה
 רוּחַ דַּעַת וַיֵּרָאֵת יְהוָה: (Iz 11,2)
 כִּי אָנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ: (Iz 43,3)

Slovník

cesta	כֶּדֶךְ	věrnost	אַמֶּת
podoba	צֶלֶם	spravedlivý	צְדִיק
stvořil	בָּרָא	spočinula	נָחָה
mužského rodu	זָכָר	duch (f)	רוּחַ

ženského rodu	נִקְבָּה	rozumnost, úvaha	בִּינָה
opravdu	אֵכֵן	rada	עֵצָה
milost	חֶסֶד	poznání	דַּעַת
ne	לֹא	bázeň	יִרְאָה
dej	תֵּן	neboť, vždyť	כִּי
sláva	קְבוֹד	zachránce, spasitel	מוֹשִׁיעַ

9/ Číslovky

1. Základní sestava: 1-10 (W 83)

Má dvojí tvar: základní (f) a odvozený (m) se zakončením –á (א-), kromě 1-2.

Číslo se označují písmeny abecedy.

		<i>f</i>	<i>m</i>
א	<i>achat</i>	אַחַת	(echád) אַחַד
ב	<i>štáim</i>	שְׁתַּיִם	(šnaim) שְׁנַיִם
ג	<i>šálóš</i>	שְׁלֹשׁ	(šlošá) שְׁלֹשָׁה
ד	<i>arba'</i>	אַרְבַּע	(arbá 'á) אַרְבַּעַה
ה	<i>cháméš</i>	חֲמִשׁ	(chamiššá) חֲמִשָּׁה
ו	<i>šéš</i>	שֵׁשׁ	(šiššá) שֵׁשָׁה
ז	<i>ševa'</i>	שֶׁבַע	(šiv 'á) שֶׁבַעַה
ח	<i>šmóne</i>	שְׁמוֹנָה	(šmóná) שְׁמוֹנֶה
ט	<i>teša'</i>	תֵּשַׁע	(tiš 'á) תֵּשַׁעַה
י	<i>'eser</i>	עֶשֶׂר	('esará) עֶשְׂרֶה

Číslovka tvoří adnominální vazbu s podstatným jménem, je tedy ve vázaném stavu s jeho náležitostmi:

a) redukce samohlásky

b) změny: á(h) – at / ajim – é

sedm dní	šiv'at jámím	שִׁבְעַת יָמִים
dva synové	šné báním	שְׁנֵי בָנִים

V absolutním stavu je číslovka v přísudku:

לִיעֶקֶב כָּל־נַפֶּשׁ שֶׁבַעַה Členů Jakubovy rodiny bylo sedm.

Typické číselné vazby:

dvě ženy	šté nášim	שְׁתֵּי נָשִׁים
dva synové	šné báním	שְׁנֵי בָנִים
tři dny	šlošet jámím	שְׁלֹשֶׁת יָמִים
pět midjanských králů	chaměšet malché midján	חֲמִשָּׁת מַלְכֵי מִדְיָן
sedm dní	šiv'at jámím	שִׁבְעַת יָמִים
sedm let	ševa' šáním	שֶׁבַע־שָׁנִים
deset slov	'eseret hadvárím	עֶשְׂרֶת הַדְּבָרִים

2. Složené číslovky 11-19 (W 83)

Skládají se na principu sčítání: jedna-deset, dva-deset...

Ve složenině je *zkřížená vazba* (chiasmus) tvaru maskulina a feminina:

m + f pro jména m	dvanáct tvých služebníků	שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ
f + m pro jména f	dvanáct kamenů (f)	שְׁתֵּים עָשָׂרָה הָאֲבָנִים

Číselné označení skládají základní písmena:

א' (j + alef) – 11; ב' (j + b) – 12; ג' (j + g) – 13...

Výjimka: u 15 a 16 je místo ה' a י' kombinace ט' a ז' (z úcty k písmenům Božího jména).

3. Desítky (W 83)

Je to plurál jednotkové číslovky (עֶיִם – *ím*).

čtyři	<i>arba'</i>	אַרְבַּע
čtyřicet let	<i>arbá'ím šáná</i>	אַרְבָּעִים שָׁנָה

4. Stovky a tisíce

sto	<i>méá (sg) / méót (pl)</i>	מֵאָה מֵאוֹת
deset tisíc	<i>elef (sg) / aláfim (pl)</i>	אַלְפֵי אֲלָפִים

Tvoří se svými jmény adnominální vazbu. Počítané jméno je v sg:

osm set let	<i>šmone méot šáná</i>	שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה
třicet tisíc mužů	<i>šlošet aláfim iš</i>	שְׁלֹשָׁת אֲלָפִים אִישׁ

5. Vyjádření věku: *ben ... šáná* בֶּן-שָׁנָה

Abrahámovi bylo sto let. („Abrahám byl syn sta let“)	<i>avráhám ben-meat šáná</i>	אַבְרָהָם בֶּן-מֵאָת שָׁנָה
---	------------------------------	-----------------------------

6. Pořadí

Řadové číslovky jsou odvozeniny od základu příponou *-í* (ִי).

Výjimka: první = jeden.

první	<i>echád</i>	אֶחָד
druhý	<i>šéní</i>	שְׁנִי
třetí	<i>šliší</i>	שְׁלִישִׁי
čtvrtý	<i>rví'í</i>	רְבִיעִי
pátý	<i>chamíši</i>	חֲמִישִׁי
šestý	<i>šišší</i>	שִׁשִּׁי
sedmý	<i>šví'í</i>	שְׁבִיעִי

Třetí den: יוֹם שְׁלִישִׁי – *jóm šliší*.

Cvičení

preklad	určení	
		שְׁמֶנֶה מֵאֵת
		מֵאֵת
		שְׁתִּים עֶשְׂרֵה
		שִׁבְעִים
		שָׁנִים עֶשֶׂר
		שְׁנֵיהֶם

Četba

וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי: (Gn 1,13)
 יְמֵי־אָדָם שְׁמֶנֶה מֵאֵת שָׁנָה: (Gn 5,4)
 וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם מֵאֵת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחֲמִשׁ שָׁנִים: (Gn 25,7)
 שָׁנִים עֶשֶׂר עֶבְדֶּיךָ אֲחִים אֲנִי־נִי בְנֵי אִישׁ־אֶחָד: (Gn 42,13)
 וְשֵׁם שְׁתִּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים: (Ex 15,27)
 שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: (Dt 6,4)
 אֵין בְּאֵרוֹן רַק שְׁנֵי לַחֹת הָאֲבָנִים: (1 Král 8,9)

Slovník

stalo se	וַיְהִי	pramen (f)	עֵין
večer	עֶרֶב	palma (m)	תְּמָר
ráno	בֹּקֶר	slyš	שָׁמַע
rok	שָׁנָה	skříňka	אֲרוֹן
služebník	עֶבֶד	jen	רַק
tam	שָׁם	deska	לִיחַ

10/ Přísllovce a částice

1. Tázací slova

kdo	<i>mi</i>	מי
co / jaký	<i>ma</i>	מה
proč	<i>lámmá</i>	למה
kde	<i>ajjé, éfó</i>	איפה
odkud	<i>méajin</i>	מאיין
jak	<i>échá</i>	איכה
zda ...	<i>ha (oslabené a)</i>	ה

Ve jmenných větách je třeba doplnit sponu (je, jsou...).

מה־הוא *ma hú* – co je to?

Tázací příklonka (zda...?) může stát na začátku kteréhokoli slova. Na rozdíl od členu je oslabená a nenásleduje po ní zdvojka.

הלא *haló* – což ne...?

2. Přísllovce

Přehled různých příslovečných výrazů

tak (stvrzení)	<i>kén</i>	כן
proto	<i>'al-kén</i>	על־כן
to (o obsahu)	<i>kó</i>	כה
nyní, tedy	<i>'attá</i>	עתה
tam	<i>šám</i>	שם
ještě	<i>'ód</i>	עוד
velmi	<i>meód</i>	מאד
směrová částice (do)	<i>-á</i>	ה

Směrová částice (původně akuzativní koncovka) se připojuje k označení místa.

ירושלִימָה *jrúšálaimá* – do Jeruzaléma.

3. Modální částice

Zdůrazňují a citově zesilují výpověď.

vždyť	<i>ki</i>	כִּי
přece (což ne?!)	<i>haló</i>	הֲלֹא
jenom	<i>raq</i>	רַק
tady, jistě (hle)	<i>hinné</i>	הִנֵּה
prosím (neosobní)	<i>ánná</i>	אָנָּא
prosím	<i>-ná</i>	נָא

Příklonka **נָא** *-ná* může stát samostatně, nebo se spojovníkem. Vyjadřuje prosbu, ale bez vztahu k osobě. **נָא הוֹשִׁיעָה** *hóšíá ná* – zachraň prosím!

4. Záporky

ne	<i>ló</i>	לֹא
ne (v imperativu)	<i>al</i>	אַל
není (žádný)	<i>én</i>	אֵין

Kladou se před slovo, volně nebo se spojovníkem.

לֹא-טוֹב *ló-tóv* – není dobré.

אַל-תִּירָא *al-tirá* – neboj se.

אֵין-יֵרֵאת אֱלֹהִים *én-jírat Elohim* – není žádná úcta k Bohu.

5. Vztažná částice *ašer* (W 61)

překlad podle slova, na něž odkazuje (který, kde, jak...)	<i>ašer</i>	אֲשֶׁר
jak (podle toho jak)	<i>kaašer</i>	כַּאֲשֶׁר

הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ-הַגֶּן *há'éc aššer btóch haggán* – ten strom, který (byl) uprostřed zahrady.

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים *kaaššer dibbér Elohim* – jak Bůh řekl.

6. Všeobecná zájmena: *kol* / *nefeš* / *dávár* / *iš*

každý, celý, všichni	<i>kol / chol</i>	כָּל כָּל
lidé (duše)	<i>nefeš</i>	נֶפֶשׁ
všichni	<i>kol-nefeš</i>	כָּל-נֶפֶשׁ
něco (věc)	<i>dávár</i>	דָּבָר
všechno	<i>kol-dávár</i>	כָּל-דָּבָר
někdo („muž“)	<i>iš</i>	אִישׁ
všichni	<i>kol iš</i>	כָּל אִישׁ

כָּל *kol* je nesamostatné, nepřízvučné slovo (proto se *á* vyslovuje jako *o*). Předřazuje se jménům v singuláru se členem („celý“), bez členu („každý“), nebo v plurálu („všichni“).

כָּל-הָאָרֶץ *kol háárec* – celá země.

כָּל-גֵּוִי *kol-gój* – každý národ.

כָּל-גִּוִּים *kol gojjím* – všechny národy.

Není-li jméno výslovně uvedeno, používá se pro osoby *nefeš* (כָּל-נֶפֶשׁ – všichni), pro věci *dávár* (כָּל-דָּבָר – všechno).

Nejčastější obraty se zájmenem אִישׁ

někdo (muž)	někdo jako já	<i>iš ašer kámóní</i>	אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי
všichni	všichni Izraelci	<i>kol-iš jisráél</i>	כָּל-אִישׁ יִשְׂרָאֵל
příslušník kmene či národa	Egyptan všichni Izraelci místní (obyvatelé)	<i>iš micrí</i> <i>kol iš jisráél</i> <i>kol-iš máqóm</i>	אִישׁ מִצְרַי כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל כָּל-אִישׁ מִקּוֹק
činitelské jméno	bojovník	<i>iš milchámá</i>	אִישׁ מִלְחָמָה
(počet) mužů / osob	čtyřista mužů	<i>arba' méót iš</i>	אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ
každý	každý na své místo	<i>iš limqómó</i>	אִישׁ לְמִקְוֹמוֹ
navzájem	jeden druhému	<i>iš el-ré' éhú</i> <i>iš el-achíw</i>	אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ אִישׁ-אֶל-אָחִיו

Cvičení

překlad	určení	
		מִי-אַתָּה
		מִה-הוּא
		לָמָּה זֶה
		מֵאֵין אַתָּם
		כֵּן-הוּא
		הוּא-שֵׁם
		עוֹד הַיּוֹם
		וְהִנֵּה-טוֹב מְאֹד
		מִצְרִימָה
		כִּי שְׁנֵי לַחֹת
		הִנֵּה-נָא
		וַיְהִי-כֵן
		אִישׁ אֵין בְּאֶרֶץ

		כָּל־הָעָם
		שֵׁשׁ עָשָׂרָה נֶפֶשׁ
		כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה
		אִיפֹה הֵם
		הֲלֹא אֲנֹכִי יְהוָה
		מִה־יִשְׁלַךְ בְּבֵית

Četba

כִּי־עָפָר אָתָּה: (Gn 3,19)
הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לִפְנֶיךָ: (Gn 13,9)
אִיָּה שָׂרָה אִשְׁתְּךָ: הִנֵּה בָאָה־לִּי: (Gn 18,9)
עַל־כֵּן שִׁם־הָעִיר בָּאָר שְׁבַע: (Gn 21,31)
הֲאֵתָה זֶה בְּנִי עֹשֵׂה אִם־לֹא: (Gn 27,21)
אֲחִי מֵאֵין אַתָּם: מִחֶרֶן אֲנִי־נָוִי: (Gn 29,4)
הַשְּׁלוֹם אֲבִיכֶם: שְׁלוֹם לַעֲבָדֶיךָ לְאֲבִינוֹ: (Gn 43,27-28)
כְּדַבְּרִיכֶם כֵּן־הוּא: (Gn 44,10)
אָנָּה שָׂא נָא פֶשַׁע אֲחִיךָ: (Gn 50,17)
מִן הוּא: הוּא הִלָּחֵם: (Ex 16,15)
הִנֵּה מִה־טוֹב וּמִה־נָּעִים שָׁבַת אֲחִים גַּם־יִחָד: (Ž 133,1)
כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת: (Iz 10,24)
הִיָּהוּה אֵין בְּצִיּוֹן: (Jer 8,16)

Slovník

prach	עָפָר	vina	פֶּשַׁע
zde, hle	הִנֵּה	chléb	לֶחֶם
stan	אָהֶל	příjemný	נָעִים
město	עִיר	přebývání	שָׁבַת
jestliže, či	אִם	také	גַּם
pokoj	שְׁלוֹם	společný, svorný	יָחַד
odpusť	שָׂא	řekl	אָמַר

11/ Sloveso: charakteristika

1. Kořen

Tři kořenné souhlásky (*radikály*) nesou význam slovesa. Některé typy kořenů mohou jednu či dvě radikály ztrácet nebo asimilovat (slabá slovesa).

Názvy radikál:

třetí (<i>tertia</i>)	druhá (střední, <i>media</i>)	první (<i>prima</i>)
-------------------------	--------------------------------	------------------------

Kořen se buď uvádí abstraktně po jednotlivých hláskách, nebo ve tvaru 3sgm perfekta.

Je několik možností, jak označit základní tvar slovesa (v češtině je to infinitiv):

1.	XXX			abstraktní vzorec, do nějž lze dosadit libovolnou souhlásku kořene
2.	ל ע פ	<i>pa - 'a - la</i>	dělat	klasický semitský vzor: z něj jsou názvy odvozených kmenů (<i>pi'el</i> , <i>hif'il</i> , <i>hitpa'el</i> ...) střední 'ajin působí nepravidelnosti ve vokalizaci
3.	ש מ ר	<i>ša-ma-ra</i>	střežit	slovní vzor: jedno z klíčových SZ sloves, nepravidelnost v kmeni <i>hitpa'el</i>
4.	ל ט ק	<i>ka-ta-la</i>	zabít	slovní vzor: všechny tvary jsou zcela pravidelné

2. Konjugace

Jsou dva systémy připojování signálů osoby:

1) **aformativní**: osobní přípony se připojují za kořen – PERFEKTUM.

2) **preformativní**: osobní předpony se připojují před kořen – IMPERFEKTUM.

יִפְעֵלִי	שָׁמַרְתִּי	<i>šámartí</i>	perfektum	střežil jsem
יִפְעֵלִי	יִשְׁמַר	<i>jíšmor</i>	imperfektum	budu střežit
יִפְעֵלִי	יִשְׁמְרוּ	<i>jíšmrú</i>	imperfektum	budou střežit

3. Osoby slovesného děje

	sg (m / f)	pl (m / f)
1	on / ona	oni / ony
2	ty (m / f)	vy (m / f)
3	já (oba rody)	my (oba rody)

4. Slovesné tvary

Za základní tvar se bere podle frekvence nejčastější 3. sg. m. aktiva:

שָׁמַר *šámar* – střežil.

1) aformativní systém

název tvaru	překlad (o 3. sgm)	kategorie	příklady
perfektum	střežil	všechny osoby	šámar / šámará ..
participium aktiva	střežící	sgm / sgf / plm / plf	šómér / šómérím ...
participium pasíva	střežený	sgm / sgf / plm / plf	šámúr / šemúrím ...
infinitiv absolutní	střežení	nevyjadřuje	šámór

2) preformativní systém

imperpektum	bude střežit	všechny osoby	jíšmor / jíšmrú
jussiv	ať střeží	třetí osoby	jíšmor
narativ	střežil	všechny osoby	wajjíšmor
imperativ	střež	druhé osoby	šmor / šimrú
kohortativ	chci střežit	první osoby	ešmrú
infinitiv vázaný	(aby) střežit	s předložkou l / b / k	lišmor

5. Slovesné kmeny

Základní význam slovesa (kmen *qal*) modifikují odvozené kmeny. Jejich mluvnické názvy jsou od kořene **ל ע פ** (*pa-'a-la* – dělat).

	aktivní	pasivní	reflexivní
základní	<i>qal (q)</i> – dělal	<i>niš'al (ni)</i> – byl dělán, dělal se (si)	
intenzivní	<i>pi'el (pi)</i> – vykonával	<i>pu'al (pu)</i> – byl vykonáván	<i>hišpa'el (hišp)</i> – konal si
kauzativní	<i>hiš'il (hi)</i> – dal dělat	<i>hoš'al (ho)</i> – dal k udělání	

6. Slovesné třídy: silné a slabé

Silná slovesa mají vždycky všechny tři radikály.

Slabá v některých tvarech ztrácejí jednu nebo i dvě radikály – jejich kořen je nepevný.

silné sloveso	XXX	שָׁמַר	šámar	střežil
slabé sloveso	XX	קָם	kám	vstal

a) tři třídy sloves s laryngálou (ר ע ה): jsou silné, ale mají typickou samohlásku *a*.

první laryngála	עָמַד	stát
druhá laryngála	בָּחַר	zvolit si
třetí laryngála	שָׁלַח	poslat

b) sedm tříd slabých sloves: názvy podle slabé radikály

první nun (<i>prae nun</i>)	פָּנַח	נָגַשׁ	blížit se
první alef (<i>prae aleph</i>)	פָּאָר	אָמַר	řci
první waw a jod (<i>prae waw/jod</i>)	פָּוִי	יָשַׁב יָטַב	sedět být dobrý

střední waw a jod – dutá (<i>mediae waw/jod</i>)	ע-י	קום שים	stát položit
střední zdvojená (<i>mediae geminatae</i>)	ע-ע	סבב	obklopit
třetí hé (<i>tertia he</i>)	ל-ה	גלה	valit
třetí alef (<i>tertia aleph</i>)	ל-א	מצא	najít

7. Sloveso se zájmeným suffixem (*verbum suffixum*)

Zájmený suffix na konci slovesa vyjadřuje předmět:

שִׁבְּחוּהוּ *šabchúhú* (*šabchú* + *hú*) – chvalte ho

Suffixace je možná v různých osobách a tvarech.

Cvičení

Označte laryngálu nebo slabou radikálu a zařad'te sloveso do příslušné třídy. Ve slovníku najděte významy kořene a naučte se je.

význam	třída	kořen
		אמר
		שלח
		עשה
		שוב
		ברך
		ראה
		צוה
		היה
		ישוב
		ברא
		שמע
		ידע
		נתן
		בוא
		ישע

12/ Participia

Jsou to jmenné tvary odvozené od slovesného kořene **vokalizací**.

Chovají se jako podstatná jména:

- a) mají **koncovky** *mpl / fsg / fpl*
- b) mohou mít **člen** (ה *ha-*)
- c) jako součást kompozita jsou ve *stc*.

1. Participium aktiva (W 34)

kořen שמר

<i>m sg sta /stc</i>	XXX	ó – é	שָׁמַר	<i>šómér</i>	střežíci / strážce
<i>m pl sta</i>	יִםXXX	ó – ím	שָׁמְרִים	<i>šómrim</i>	strážcové
<i>m pl stc</i>	יִXXX	ó – é	שָׁמְרֵי	<i>šómré</i>	strážcové (váz)
<i>f sg sta</i>	הXXX תXXX	ó – á(h) ó – e – et	שָׁמְרָה שָׁמְרַת	<i>šómrá</i> <i>šómeret</i>	strážkyně (sg)
<i>f sg stc</i>	תXXX	ó – at ó – e – et	שָׁמְרַת שָׁמְרַת	<i>šómrat</i> <i>šómeret</i>	strážkyně (sg váz)
<i>f pl sta / stc</i>	ותXXX	ó – ót	שָׁמְרוֹת	<i>šómrót</i>	strážkyně (pl)

Možnosti překladu:

přídavné jméno slovesné	střežíci smlouvu	<i>šómér ha-brít</i>	שָׁמַר הַבְּרִית
podstatné jméno	strážce Izraele	<i>šómér Jisrael</i>	שָׁמַר יִשְׂרָאֵל
vztažná vedlejší věta	kteří zachovávají přikázání	<i>šómré-mišpát</i>	שָׁמְרֵי מִשְׁפָּט
určité sloveso v hlavní větě (čas podle kontextu)	sedí / seděl v bráně	<i>jóšév bša'ar</i>	יָשַׁב בְּשַׁעַר

2. Nepravidelnosti

a) Slovesa 3. **laryngály** mají před laryngálou -a- („vplížené“).

שֹׁלֵאֵךְ *šóléach* – posílající

b) Slovesa 2. **waw/jod** je ztrácí.

בָּא *bá* – přicházející); מֵת *mét* – mrtvý

3. Participium pasíva (W 46)

<i>m sg sta /stc</i>	אֶXXX	á – ú	שָׁמוּר	<i>šámúr</i>	střežený
<i>m pl sta</i>	יִםאֶXXX	ú – ím	שָׁמוּרִים	<i>šmúrim</i>	střežení (oni)
<i>m pl stc</i>	יִאֶXXX	ú – é	שָׁמוּרֵי	<i>šmúré</i>	střežení (váz)
<i>f sg sta</i>	האֶXXX	ú – á(h)	שָׁמוּרָה	<i>šmúrá</i>	střežená

<i>f sg stc</i>	שְׁמוֹרָת	ú – at	שְׁמוֹרָת	<i>šmúrat</i>	střežená (váz)
<i>f pl sta / stc</i>	שְׁמוֹרוֹת	ú – ót	שְׁמוֹרוֹת	<i>šmúrót</i>	střežené (ony)

Možnosti překladu:

trpné příčestí	zapsaná vina	<i>chattat ktúvá</i>	חַטָּאת כְּתוּבָה
podstatné jméno	spisy (co bylo napsáno)	<i>ktúvím</i>	כְּתוּבִים
sloveso v pasivu	požehnaný je Hospodin	<i>bárúch Adónaj</i>	בָּרוּךְ יְהוָה

4. Participia jako činitelská jména

překlad	přepis	kořen	sgm sta
strážce	<i>šómér</i>	שָׁמַר	שָׁמַר
soudce	<i>šófét</i>	שָׁפַט	שָׁפַט
obyvatel	<i>jóšév</i>	יָשַׁב	יָשַׁב
pastýř	<i>ró 'é</i>	רָעָה	רָעָה
vykupitel	<i>góél</i>	נָאֵל	נָאֵל

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			שָׁמַר
			לְאֶהֱבֹי
			וּלְשֹׁמְרֵי
			עֲשֵׂה
			בָּרוּךְ
			הָבָא
			יָשַׁב
			הַשָּׁפַט
			שׁוֹלַח
			שֹׁפֵט
			יוֹשֵׁבֵת

Četba

אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צָדִיק: (Ž 7,12)

אִישׁ־אֶהֱבָ חֻכְמָה: (Př 29,3)

מֹשֶׁה עֲבָדִי מֵת: (Joz 1,2)

עֲזַרְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: (Ž 124,8)
 בָּרוּךְ הָבֵא בְּשֵׁם יְהוָה: (Ž 118,26a)
 בֶּן-אָדָם שׁוֹלֵחַ אֲנִי אוֹתָךְ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (Ez 2,3)
 וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח-הָאֵהָל כָּחֵם הַיּוֹם: (Gn 18,1)

Ez 34,17

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
 הִנְנִי שֹׁפֵט בֵּין-שֹׂהֵ לְשֹׂה לְאֵילִים וְלַעֲתוּדִים:

Sd 4,4-5a

וְדְבוּרָה אִשָּׁה נְבִיאָה הִיא שֹׁפֵטָה אֶת-יִשְׂרָאֵל בַּעֲת הַהִיא:
 וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת-תֹּמֶר דְּבוּרָה בֵּין הָרָמָה וּבֵין בֵּית-אֵל
 בְּהַר אֶפְרַיִם:

Neh 1,5 (Dan 9,4)

יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
 שֹׁמֵר הַבְּרִית וְחֹסֵד לְאַהֲבָיו וְלִשְׁמֵרֵי מִצְוֹתָיו:

Slovník (u sloves jsou uvedeny pouze kořeny)

soudit	שָׁפֵט	mezi	בֵּין
milovat	אָהַב	beránek, jehně	שֶׁה
mrtvý, zemřel	מָת	beran	אֵיל
dělat	עָשָׂה	kozel	עֲתוּד
pomoc	עָזַר	pod	תַּחַת
přicházet	בּוֹא	palma	תֹּמֶר
posílat	שָׁלַח	čas	עֵת
žár	חָם	silný, bůh, Bůh	אֵל
vchod	פֶּתַח	hrozný	נוֹרָא
sedět, sídlit	יָשַׁב	střežit, zachovávat	שֹׁמֵר
pán	אֲדֹן	smlouva	בְּרִית
můj pane (zdvořilé oslovení)	אֲדֹנָי	přikázání	מִצְוָה
říkat	אָמַר		

13/ Perfektum

Vytváří systém aformativní konjugace: osobní přípony jsou za kořenem.

Význam: dokončený děj (v minulosti, přítomnosti, či budoucnosti).

Překlad podle kontextu, bez něj pomocně jako minulý čas.

střežil	<i>šámar</i>	שָׁמַר
---------	--------------	--------

1. Přehled přípon

Přípony jsou zkrácené tvary osobních zájmen. 3 sgm nemá žádnou.

---	---	on	הוא	ו	ú	oni	הם
הָ	á	ona	היא	stejně		ony	הן
תָּ	tá	ty	אַתָּה	תָּ	tem	vy	אַתֶּם
תְּ	t	ty (f)	אַתְּ	תְּ	ten	vy (f)	אַתְּן
נִי	tí	já	אֲנִי	נִי	nú	my	אֲנֵינוּ

2. Samohláskový vzorec

dějová slovesa	á – a	שָׁמַר <i>šámar</i> – střežil
stavová slovesa	á – é / á – ó	כָּבֵד <i>kávéd</i> – byl vážný / קָטָן <i>kátón</i> – byl malý
slovesa 3. he a 3. alef	á – á	עָשָׂה <i>ásá</i> – udělal / מָצָא <i>mácá</i> – našel

3. Konjugace (W 29)

XXX	שָׁמַר	<i>šámar</i>	střežil
הָ, XXX	שָׁמְרָה	<i>šámrá</i>	střežila
תָּ, XXX	שָׁמַרְתָּ	<i>šámartá</i>	střežil jsi
תְּ, XXX	שָׁמַרְתְּ	<i>šámart</i>	střežila jsi
נִי, XXX	שָׁמַרְתִּי	<i>šámartí</i>	střežil jsem
ו, XXX	שָׁמְרוּ	<i>šámrú</i>	střežili
תָּם, XXX	שָׁמַרְתֶּם	<i>šmartem</i>	střežili jste
תְּן, XXX	שָׁמַרְתֶּן	<i>šmarten</i>	střežily jste
נֵנוּ, XXX	שָׁמַרְנוּ	<i>šámarnú</i>	střežili jsme

4. Nepravidelnosti (W 76, 79, 81)

<i>třída</i>	<i>změna</i>	<i>kořen</i>	<i>tvar perfekta</i>
2. jod/waw (dutá)	ztráta jod/waw	קום	קָם <i>kám</i> – přišel
3. he	<i>i</i> místo h (kromě 3. osoby)	עשה	עָשִׂיתָ <i>'ásitá</i> – udělal jsi
2. zdvojená	zdvojka místo dvou souhlásek vkladné <i>ó</i>	סבב	סָבֹבְתִי <i>sabbótí</i> – obklopil jsem

5. Sloveso HJH (být) היה

byl	<i>hájá</i>	הָיָה
byla	<i>hájta</i>	הָיְתָה
byl jsi	<i>hájjtá</i>	הָיִיתָ
byla jsi	<i>hájit</i>	הָיִיתְּ
byl/a jsem	<i>hájjtí</i>	הָיִיתִי
byli / byly	<i>hájú</i>	הָיוּ
byli jste	<i>hjtém</i>	הָיִיתֶם
byly jste	<i>hjtén</i>	הָיִיתֶן
byli/y jsme	<i>hájjinú</i>	הָיינוּ

6. Sloveso NTN (dávat) נתן (W 68)

dal	<i>nátan</i>	נָתַן
dala	<i>nátná</i>	נָתְנָה
dal jsi	<i>nátattá</i>	נָתַתָּה
dala jsi	<i>nátatt</i>	נָתַתְּ
dal/a jsem	<i>nátattí</i>	נָתַתִּי
dali/y	<i>nátnú</i>	נָתְנוּ
dali jste	<i>ntattem</i>	נָתַתֶּם
daly jste	<i>ntatten</i>	נָתַתֶּן
dali/y jsme	<i>nátannú</i>	נָתַנּוּ

7. Stavba slovesné věty

A/ podmět – sloveso – předmět (stejný model jako v češtině)

A Mojžíš byl pastýřem ovcí svého tchána Jitra.

וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתֶנוּ

B/ sloveso – podmět – předmět: v překladu nutno upravit slovosled.

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ – Na počátku Bůh stvořil nebe a zemi.

בְּרֹאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

„... neboť byl těžký hlad v zemi Kanaan.“ – ... neboť v zemi Kanaan byl veliký hlad.

כַּ כָּבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			בָּרָא
			הִיטָה
			שָׁמַר
			וְשָׁמַעַתָּ
			מֵאֲסוֹ
			יָדַעְתִּי
			אָמַר
			נָתַתִּי

Četba

עַל־כֵּן קָרָא שָׁמָּה בְּבֶל כִּי־שָׁם בָּלָל: (Gn 11:9)

שָׁמַר וְשָׁמַעַתָּ אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: (Dt 12,28)

גַּם־יִהְיֶה לֹא שָׁמַר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: (2 Král 17,19)

אָבֵן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה: (Ž 118,22)

אָמַר נָבֵל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים: (Ž 14,1)

Gn 1,1-2

בְּרֹאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

וְהָאָרֶץ הִיטָה תְּהוֹ וְבָהוּ וַחֲשָׁךְ עַל־פְּנֵי תְּהוֹם

וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:

Gn 4,9

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ

וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשָׁמַר אָחִי אֲנֹכִי:

Gn 15,18

בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר

לְזִרְעֶךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד־תְּנִיחָהר הַגָּדֹל נְהַר־פָּרָת:

וְלֹא־הָיָה בֶן וְשְׁמוֹ שָׂאוּל בְּחֹר וְטוֹב וַאֲיִן אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ:

Slovník

volat	קרא	pustota a prázdnota	Whbow" Whto
smísit	בלל	na („tváři“, povrchu)	על-פני
dej pozor („střez“, imperativ)	שמר	temnota	חשך
slyšet	שמע	propast, hlubina	תהום
zavrhnout	מאס	vznášející se (pt pi'el)	מרחף
stavět	בנה	vědět, znát	ירע
být	היה	řezat (uzavřít smlouvu)	כרת
úhelný kámen	ראש פנה	semeno, potomstvo	זרע
hlupák	נבל	dávat	נתן
srdce	לב לב	Egypt	מצרים
stvořit	ברא	prvorozený	בְּחֹר

14/ Imperfektum

Je to preformativní konjugační systém: osobní přípony se připojují před kořenem (v některých osobách jsou doplněny příponou).

<i>jišmor</i>	יִשְׁמֹר	שִׁמֹּר
---------------	----------	---------

Význam: neukončený děj, modální zabarvení (týká se budoucnosti).

Zvláštní případ imperfekta je tvar příslušné osoby s **wa-** na začátku: modifikuje imperfektum ve vyprávěcí čas (*narrativ*).

Možnosti překladu:

budoucí čas	bude střežit	<i>jišmor</i>	יִשְׁמֹר
s modálním slovesem	chce střežit		
výzva (jussiv)	ať střeží		

1. Přehled přípon

on	<i>ji -</i>	י	oni	<i>ji - ú</i>	י - ו
ona	<i>ti -</i>	ת	ony	<i>ti - ná</i>	ת - נה
ty (m)	<i>ti -</i>	ת	vy (m)	<i>ti - ú</i>	ת - ו
ty (f)	<i>ti - í</i>	ת - י	vy (f)	<i>ti - ná</i>	ת - נה
já	<i>e -</i>	אֶ	my	<i>ni -</i>	נִ

Vokalizace kořene se mění:

tvary bez koncovky	X X o X	3 sgm/f 2sgf 1sg/pl
tvary s koncovkou	X X X (bez samohlásky)	2 sgf 3 plm/f 2 plm/f
stavová slovesa	X X a X	יִכְבֵּד <i>jichbad</i> – bude slavné

2. Konjugace (W 39)

a) maskulinum

XXXי	jiXXoX	bude střežit	<i>jišmor</i>	יִשְׁמֹר
XXXת	tiXXoX	budeš střežit	<i>tišmor</i>	תִּשְׁמֹר
XXXא	eXXoX	budu střežit	<i>ešmor</i>	אֶשְׁמֹר
יXXXי	jiXXXú	budou střežit	<i>jišmrú</i>	יִשְׁמְרוּ
תXXXת	tiXXXú	budete střežit	<i>tišmrú</i>	תִּשְׁמְרוּ
XXXנ	niXXoX	budeme střežit	<i>nišmor</i>	נִשְׁמֹר

b) femininum

תִּשְׁמֹר XXX	tiXXoX	bude střežit	tišmor	תִּשְׁמֹר
תִּשְׁמְרִי XXXי	tiXXXí	budeš střežit	tišmrí	תִּשְׁמְרִי
תִּשְׁמֹרְנָה XXXנה	tiXXoXná	budou střežit budete střežit	tišmorná	תִּשְׁמֹרְנָה

3. Nepravidelnosti (W 69, 72, 70, 67, 76, 75, 79)

třída	změna	kořen	tvar imperfekta
slovesa s laryngálou obecně	samohláska -a- v okolí ševa zabarvené do -a-		
1. laryngály	navíc harmonizace předchozí slabiky (jaXaXoX)	עמד	יַעֲמֹד ja'amód – bude stát
3. laryngály	-a před laryngálou (jiXXaX)	שלח	יִשְׁלַח jišlach – pošle
1. alef	v 1sg splývá s předponou změna vokalizace	אמר אכל	יֹאמַר jómar – řekne תֹּאכַל tóchal – budeš jíst
1. nun	asimiluje (ji XX o X)	נפל נתן	יִפֹּל jippol – padne יִתֵּן jittén – dá
dutá slovesa (2. jod/waw)	samohláskový vzorec jáXúX	קום	יָקֻם jákúm – vstane
1 jod/waw	samohláskový vzorec jéXéX	ישב	יֵשֶׁב jéšév – bude sedět
3. he	samohláskový vzorec jiXXXe	היה	יִהְיֶה jihje – bude

Další častá slovesa s nepravidelností:

třída	kořen	tvar imperfekta
dutá	בוא	יָבֹא jávó – přijde
dutá	שוב	יָשׁוּב jášov – vrátí se
3. he	עשה	יַעֲשֶׂה ja'ase – udělá
3. he	ראה	יִרְאֶה jéráe – uvidí
1. nun	לקח	יִקַּח jikkach – vezme
1. nun	הלך	יֵלֶךְ jelech – půjde

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			אִירָא
			יַעֲשֶׂה
			אָמוּת
			אָחִיה
			אָסְפֵר
			יָנוּם
			יִישָׁן
			תֹּאכְלוּ
			תִּגְעוּ
			תִּמְתּוֹן
			אֵלֶךְ
			אֶהְיֶה
			אָמַר
			תֹּאמַר

Četba

יהוה לי לא איִרָא מִה־יַעֲשֶׂה לי אָדָם: (Ž 118,6)
 לא אָמוּת כִּי־אָחִיה וְאָסְפֵר מַעֲשֵׂי יְהוָה: (Ž 118,17)
 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: (Ž 121,4)

Gn 3,3

וּמִפְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגֶּן אָמַר אֱלֹהִים
 לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן־תִּמְתּוֹן:

Ex 3,11-14pass

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלֶךְ אֶל־פַּרְעֹה
 וַיֹּאמֶר כִּי־אֶהְיֶה עִמָּךְ
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים הִנֵּה אֲנֹכִי בָא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וְאָמְרוּ־לִי מִה־שְּׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם:
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה
 וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם:

Slovník

bát se	ירא	zahrada	גן
zemřít	מות	jíst	אכל
žít	חיה	z něho	מִמֶּנּוּ (מִן-מֶן-הוּא)
vyprávět	ספר	dotknout se	נגע
dílo, skutek	מַעֲשֵׂה	aby ne	פֶּן
Jahwe, Hospodin	יְהוָה (יהוה)	že, aby	כִּי
odpočívat, dřímat	נום	jít	הלך
spát	ישן	faraón	פַּרְעֹה
plod, ovoce	פְּרִי	s	עִם
uprostřed	בְּתוֹךְ	který	אֲשֶׁר

15/ Diskurzivní tvary: imperativ, jussiv, kohortativ

Základem těchto tvarů je imperfektum.

1. Imperativ: výzva pro 2 sg/pl (W 40)

Nemá osobní předpony: místo *ti X X o X* je pouze základ – *X X o X* (*šmor*).

V plurálu se mění vokalizace: *ti X X X ú* – *X i X X ú* (*šimrú*)

XXX	XXoX	chraň	<i>šmor</i>	שְׁמֹר
יXXX	XiXXi	chraň (f)	<i>šimrí</i>	שְׁמְרִי
וXXX	XiXXú	chraňte	<i>šimrú</i>	שְׁמְרוּ
נהXXX	XXoXná	chraňte (f)	<i>šmorná</i>	שְׁמֹרְנָה

Nepravidelnosti (W 67, 75, 76, 79)

třída	změna	kořen	tvar imperativu
1. nun	odpadá	נָשׁ נָתַן הִלֵּךְ	גָּשׁ <i>gaš</i> – přístup תֵּן <i>ten</i> – dej לֵךְ <i>lech</i> – jdi
1. jod/waw	odpadá	יָשַׁב	שֵׁב <i>šév</i> – sed' / usídlí se
dutá	střední w/j zůstává	קָם	קוּם <i>kúm</i> – vstaň
3. he	před koncovkou odpadá	הָיָה	הָיֵה <i>hjá</i> / <i>hjú</i> – buď' / buďte

2. Jussiv: výzva pro 3 sg/pl nebo 2 sg/pl (W 48)

Tvar jussivu je většinou stejný jako příslušné tvary imperfekta.

Překládá se zpravidla pomocí částice „ať“ („ať je“).

V zákazu se užívá český imperativ („neboj se“).

Záporka jussivu je אַל-תִּירָא (*al-tírá* – neboj se).

Přehled tvarů

a) maskulinum

XXXי	jiXXoX	ať chrání (sg)	<i>jišmor</i>	יְשְׁמֹר
וXXXי	jiXXXú	ať chrání (pl)	<i>jišmrú</i>	יְשְׁמְרוּ
תXXX	ti XXoX	chraň	<i>tišmor</i>	תְּשְׁמֹר
וXXXי	tiXXXú	chraňte	<i>tišmrú</i>	תְּשְׁמְרוּ

b) femininum

תִּשְׁמֹר	tiXXoX	ať chrání (sg)	<i>tišmor</i>	תִּשְׁמֹר
תִּשְׁמֹרְנָה	tiXXoXná	ať chrání (pl)	<i>tišmorná</i>	תִּשְׁמֹרְנָה
תִּשְׁמְרִי	tiXXXí	chraň	<i>tišmrí</i>	תִּשְׁמְרִי
תִּשְׁמֹרְנָה	tiXXoXná	chraňte	<i>tišmorná</i>	תִּשְׁמֹרְנָה

U následujících tříd je v jussivu zkrácený tvar imperfekta (*apokopát*):

<i>třída</i>	<i>kořen</i>	<i>imperfektum</i>	<i>jussiv</i>
dutá	קום	יָקום <i>jákúm</i> – vstane	יָקֹם <i>jákom</i> – ať vstane
3. he	גלה	יִגְלֶה <i>jiglé</i> – odvalí	יִגֵּל <i>jigel</i> – ať odvalí
	היה	יִהְיֶה <i>jihje</i> – bude	יִהִי <i>jhi</i> – ať je

Záporky

לֹא – <i>ló</i>	s indikativem: trvalý zákaz	לֹא תִרְצָח <i>ló tircách</i> – nezabíjej (nebudeš zabíjet)
אַל – <i>al</i>	s jussivem: jednorázový	אַל תִּירָא <i>al tírá</i> – neboj se

3. Kohortativ: přání v 1 sg/pl (W 48)

K tvaru 1 sg/pl imperfekta se připojí kohortativní příklonka הָּ (-á) – kohortativní *he*:

Význam: deklarace ochoty („chci, chceme“).

אֶחָדָא	eXXXá	chci chránit	<i>ešmrá</i>	אֶשְׁמְרָה
נֶחָדָא	niXXXá	chraňme	<i>nišmrá</i>	נֶשְׁמְרָה

4. Deprekativní částice: výrazy prosby

הָּ (-á)	kohortativní <i>he</i> k imperativu	שְׁמֹרָה <i>šomrá</i> – chraň prosím!
אֲנָּה (<i>ánná</i>)	neosobní „prosím“	יְהוָה אֲנָּה <i>prosím, Pane</i>
נָּה (<i>ná</i>)		שְׁמֹרָה־נָּה <i>chraň prosím!!</i>

Prosbu vyjadřuje často ve Starém zákoně věta „jestliže jsem našel milost v tvých očích...“

אִם־נָּא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ *im-ná mácátí chén b'énéchá* (např. Gn 18,3; 30,27; Ex 33,13; Nm 11,15; Sd 6,17; 1 Sam 20,29; Est 5,8).

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			יִשְׁמַר
			שָׁמַר
			שָׁמְרָה
			אֲשַׁמְרָה
			שָׁמְרוּ
			עָשׂוּ
			נַעֲשֶׂה
			לָךְ
			לָכָה
			יְהִי
			לֹא יִהְיֶה
			אֶל־נָא תְּהִי

Četba

יְהִי אֹרֶז: נַעֲשֶׂה אָדָם: שָׁמַר מִצֹּתָיו:

שָׁמְרוּ מִשִּׁפְטִי: אֲשַׁמְרָה דְרָכַי: שָׁמְרָה נַפְשִׁי:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֵךְ־לָךְ מֵאַרְצְךָ: (Gn 12,1)

וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם־נָא מִצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֶל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֲבָדֶךָ: (Gn 18,3)

זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נִגִּילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ: (Ž 118,24)

אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא: (Ž 118,25a)

יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמַר אֶת־נַפְשְׁךָ: (Ž 121,7)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׁטָן הֲנֹו בִידֶךָ אֵךְ אֶת־נַפְשׁוֹ שָׁמַר: (Job 2,6)

Gn 1,26

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדֹמוֹתֵנוּ וַיְרִדּוּ בִדְגַת הַיָּם
וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ:

Gn 13,8

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־לוֹט אֶל־נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וּבֵין רְעִי וּבֵין רְעִיךָ
כִּי־אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ:

לא יהיה לך אלהים אחרים:
לא תרצח: לא תנאף: לא תגנב:

Slovník

světlo	אור	obraz, model	דמות
soud, rozsudek	משפט	vládnout	רדה
duše, život	נפש	ryba	דגה
najít	מצא	pták	עוף
milost	חן	zvíře	בהמה
přejít	עבר	hemžít se	רמש
od	מעל	spor	מריבה
jásat	גיל	pást	רעה
radovat se	שמח	pastýř	רעה
zachraň (imper. hif'il)	הושיעה	cizí	אחר
zlo	רע	vraždít	רצח
protivník, satan	שטן	cizoložit	נאף
jistě	אך	krást	גנב

16/ Narrativní tvar: konsekutivní imperfektum

Ve vyprávění vyjadřuje minulý děj.

Je to imperfektum se spojkou **wa** (*waw consecutivum*).

Výrazné poznávací znaky: samohláska **a** ve spojce / **zdvojka** osobní předpony

wajji XXoX	wajjišmor	וַיִּשְׁמֹר
------------	-----------	-------------

1. Použití (W 49)

V následnosti (*consecutio*) po perfektu (nebo časovém určení minulosti).

perfektum	podkladový děj, okolnost	בָּרָא bára – (když) stvořil
narrativ (konsekutivní imperfektum)	dějový krok	וַיֹּמֶר wajjómer – řekl וַיְהִי wajhí – a bylo

Gn 1,1 – perfektum

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

indikátor času	sloveso	podmět	předmět
בְּרֵאשִׁית bréšít	בָּרָא bára	אֱלֹהִים Elohím	אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ et haššámajim wet háarec
na počátku (tehdy když)	stvořil	Bůh	nebe a zemi (definované: tak jak je tu máme)

Gn 1,3 – narrativy

וַיֹּמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי-אוֹר:

1. dějový krok	podmět	obsah řeči	2. dějový krok
וַיֹּמֶר wajjómer	אֱלֹהִים Elohím	יְהִי אוֹר jhí ór	וַיְהִי-אוֹר wajhí ór
řekl	Bůh	„ať je světlo“	– a bylo světlo

2. Přehled tvarů

a) maskulinum

וַיִּשְׁמֹר	wajjiXXoX	střežil	wajjišmor	וַיִּשְׁמֹר
וַחֲשָׁמֹר	wattiXXoX	střežil jsi	wattišmor	וַחֲשָׁמֹר
וַאֲשָׁמֹר	wáeXXoX	střežil jsem	wáešmor	וַאֲשָׁמֹר
וַיִּשְׁמְרוּ	wajjiXXXú	střežili	wajjišmrú	וַיִּשְׁמְרוּ
וַחֲשָׁמְרוּ	wattiXXXú	střežili jste	wattišmrú	וַחֲשָׁמְרוּ
וַנִּשְׁמֹר	wanniXXoX	střežili jsme	wannišmor	וַנִּשְׁמֹר

b) femininum

ותאXXX	wattiXXoX	střežila	wattišmor	ותשמר
ותאXXXי	wattiXXXí	střežila jsi	wattišmrí	ותשמרי
ותאXXXנה	wattiXXoXná	střežily střežily jste	wattišmorná	ותשמרנה

3. Nepravidelnosti: stejné jako u imperfekta a jussivu

třída	změna	kořen	tvar narrativu
1. laryngály	a v okolí	עמר	ויעמר waja'amód – stál
3. laryngály	a pod laryngálou	שלח	וישלח wajjišlach – poslal
1. nun	asimiluje se	נפל	ויפל wajjippol – padl
dutá	á pod předponou	קום	ויקום wajjákom – vstal
1. jod/waw	é – e	ישב	וישב wajjéšev – seděl
3. he	zkrácený tvar	גלה היה	ויגל wajjigel – odkryl ויהי wajhí – byl

4. Nejdůležitější slovesa v narrativu

tvar	znění	kořen	třída	překlad	frekvence
ויאמר	wajjómer	אמר	1. alef	řekl (: „...“)	2084
ויהי	wajhí	היה	3. he	byl	816
ויבא	wajjávó	בוא	dutá	vstoupil	302
ויעש	wajja'as	עשה	3. he	udělal	239
וילך	wajjélech	הלך	1. nun	šel	224
וישב	wajjéšev	ישב	1. jod	seděl	240
וישוב	wajjášov	שוב	dutá	vrátil se	
וישלח	wajjišlach	שלח	3. laryngály	poslal	215
ויקרא	wajjikrá	קרא	3. alef	zavolal	211
ויקח	wajjikkach	לקח	1. nun	vzal	205
ניתן	wajjitten	נתן	1. nun	dal	192
ויצא	wajjécé	יצא	1. jod/waw	vyšel	194
וירא	wajjar	ראה	3. he	viděl	166
וימת	wajjámot	מות	dutá	zemřel	134
ויקום	wajjákom	קום	dutá	vstal	128
ויעל	wajja'al	עלה	3. he	zvedl	118

וַיַּעַן	wajja 'an	ענה	3. he	odpověděl	111
וַיִּשְׁמַע	wajjišma '	שמע	3. laryngály	slyšel, poslechl	94
וַיִּשֶׁם	wajjášem	שם	2. jod	položil	90
וַיַּעֲמֵד	wajja 'amód	עמד	1. laryngály	stál	73
וַיִּדְעוּ	wajjéd 'ú	ידע	1. jod/waw	věděli	72
וַיִּרֶד	wajjéred	ירד	1. jod/waw	sestoupil	67
וַיַּעֲבֵר	wajja 'avér	עבר	1. laryngály	překročil	52
וַיִּכּוּ	wajjakkú	נכה	2x slabé	bili	50
וַיִּצַו	wajcaw	צוה	2x slabé	přikázal	48
וַיִּשָּׂא	wajjissá	נשא	2x slabé	zvedl, nesl	42

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			וַיְהִי
			וַיֹּאמֶר
			וַיֵּרָא
			וַיִּקְרָא
			וַיָּבֹאוּ
			וַיָּקָם
			וַיִּנָּהֵג
			וַיָּבֵא

Četba

וַיְהִי־כֵן: (Gn 1,7 aj)

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָיָה־טוֹב מְאֹד: וַיְהִי־עָרֵב וַיְהִי־בֹקֶר

יוֹם הַשְּׁשִׁי: (Gn 1,31)

וַיְהִיּוּ כָל־יְמֵי מִתְוַשְׁלַח תִּשְׁעַ וְשָׁשִׁים שָׁנָה וַתִּשְׁעַ מְאֹד שָׁנָה וַיָּמָת: (Gn 5:27)

וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה עַל־כֵּן שֵׁם־הָעִיר בָּאֵר שִׁבְעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: (Gn 26:33)

עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: (Ž 118,14)

Gn 1,3-5

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר:

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה
וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

Gn 19,1

וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בָּעֶרֶב וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר־סְדֹם
וַיִּרְא־לוֹט וַיָּקָם לִקְרֹאתָם:

Ex 3,1-2

וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתֵנו כִּהֵן מִדְיָן וַיִּנָּהֵג אֶת־הַצֹּאן אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר
וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים חֲרָבָה:
וַיִּרְא וַהֲנֵה הַסֵּנֶה בַּעַר בָּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינָנו אֹכֵל:

Slovník

velmi	מְאֹד	noc	לַיְלָה
šestý	שֵׁשִׁי	posel, anděl	מַלְאָךְ
devět	תִּשְׁעָה	vstát	קוּם
šest	שֵׁשׁ	naproti	לִקְרֹאת
sto	מֵאָה	tchán	חֹתֵן
protože	עַל־כֵּן	hnát stádo	נָהֵג
sedm	שִׁבְעָה	za	אַחֲרֵי
síla	עֹז	poušť	מִדְבָּר
popěvek	זִמְרָה	keř	סִנֵּה
spása	יְשׁוּעָה	hořet	בַּעַר
rozdělil (nar hif'íl)	וַיַּבְדִּיל	on vůbec ne	אֵינָנו (אֵין־הוּא)

17/ Infinitivy

Dají se přirovnat ke gerundiu: označuje **stav** (spíše než činnost).

Starozákonní hebrejštiny má dvojí tvar infinitivu, absolutní a vázaný. Jako u podstatných jmen má absolutní tvar plnou vokalizaci, vázaný oslabenou.

stav inf.	vzorec	vokalizace	znění	tvar
absolutní	XáXóX	á – ó	šámor	שָׁמַר
vázaný	XXoX	- – o	šmor	שֹׁמֵר

1. Vázaný infinitiv (inf. constructus / inf. cstr. / infc; W 42)

Vyskytuje se častěji než absolutní tvar.

Vychází ze základu imperfekta (beze znaků osoby): **jiXXoX – XXoX**.

Zpravidla přijímá některou příklonnou předložku: **liXXoX**.

Nepravidelnosti u slabých sloves

třída	změna	příznaky	kořen	význam	infc	infc s příkl.
1. nun	koncovka	נָ - e -et	נָשָׁא	blížit se	נָשָׁא	לְנָשָׁא
	ת		נָתַן	dát	נָתַן	לְנָתַן
1. jod	segolatum (e-e)	יָ - e -et	יָשַׁב	sedět	יָשַׁב	לְיָשַׁב
			יָצָא	vycházet	יָצָא	לְיָצָא
3. he	ת místo ה	וָ - -ót	רָאָה	vidět	רָאָה	לְרָאָה
			הָיָה	být	הָיָה	לְהָיָה
dutá	á pod příklonkou	בָּ (ל) (l)á-ó/i	קָוַם	stát	קָוַם	לְקָוַם
			בּוֹא	přijít	בּוֹא	לְבּוֹא

2. Způsoby vázání infinitivu

a) **infinitiv s příklonnou předložkou: ל ב כ מ**

ל	účel	aby (k tomu aby)	aby střežil	לְשָׁמַר
ב	okolnost	když (v tom kdy)	když se vrátil	בְּשׁוּב
כ	srovnání	jak (podle toho jak)	jak slyšel	כְּשָׁמַע
מ	rozdíl	aby ne (od toho aby)	abys nepohřbil	מִקְבָּר

Překladové možnosti (činitel děje vyplývá z kontextu)

vedlejší větou	aby střežil	לְשָׁמַר
infinitivem	střežit	
substantivem	kvůli střežení	

וַיִּשְׁכֵּן אֶת־הַכְּרֻבִּים לְשָׂמֹר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים:

LXX: ...καὶ ἔταξεν τὰ χερουβὶμ φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς

V: ...et conlocavit cherubim ... **ad custodiendam** viam ligni vitae.

NAS: ...He stationed the cherubim **to guard** the way to the tree of life.

EIN: ...und stellte die Kerubim auf, **damit** sie den Weg zum Baum des Lebens **bewachten**.

ČEP: ...usadil cheruby ..., aby střežili cestu ke stromu života.

b) infinitiv se zájmennými suffixy (infcsuff):

Suffix vyjadřuje podmět infinitivu. Překládá se vedlejší větou.

kořen	infcsuff	infcsuff	překlad	
יָצָא	צָאתָ	צָאתִי	když vyšel z Charanu	בְּצֵאתוֹ מִחָרָן

c) infinitiv s předložkou (infcprep):

Podmět infinitivu je buď vyjádřen suffixem, nebo vyplývá z kontextu.

Překládá se vedlejší větou podle smyslu předložky.

předložka	kořen	infcsuff	překlad	infcprep
עַד 'ad – až	בּוֹא	בֹּא	až přijdete	עַד־בֹּאְכֶם
לִבְלִי לִיִּלְטִי livilti – aby ne	אָכַל	אָכַל	abys nejedl	לִבְלִיִּי אָכַל

d) indikátor přímé řeči: לֵאמֹר

Vázaný infinitiv slovesa říci se užívá k uvedení přímé řeči (srv. ř. λέγων, lat. *dicens* – „řka“). Do češtiny se nepřekládá.

Jer 1,4

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:

LXX: καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων

V: et factum est verbum Domini ad me *dicens*

NAS: Now the word of the LORD came to me saying,

EIN: Das Wort des Herrn erging an mich:

ČEP: Stalo se ke mně slovo Hospodinovo:

3. Absolutní infinitiv (inf. absolutus / inf. abs. / infa; W 42)

Příklady:

	kořen	znění	tvar
střežit	שָׁמַר	<i>šámór</i>	שָׁמַר
pamatovat	זָכַר	<i>záchór</i>	זָכַר
jít	הָלַךְ	<i>hálóch</i>	הָלַךְ
vrátit se	שׁוּב	<i>šón</i>	שׁוּב
zemřít	מוֹת	<i>mót</i>	מוֹת
vědět	יָדַע	<i>jádóa</i>	יָדַע

Absolutní infinitiv zdůrazňuje čin.

Použití ve větě:

a) slavnostní imperativ

Není adresován konkrétní osobě. Překládá se zpravidla imperativem.

זָכוֹר אֶת־יּוֹם הַשַּׁבָּת - pamatuj na den odpočinku! (Ex 20,8)

b) figura etymologica: spojení různých tvarů od téhož kořene

Absolutní infinitiv může doplňovat (a zesilovat) imperativ.

שְׁמַעוּ שְׁמוֹעַ – slyšte! (Iz 6,9)

LXX: ἀκοῇ ἀκούσετε

V: audite audientes

ČEP: poslouchajte a poslouchajte

V *přísežné formulí* je na prvním místě infa, následuje imperfektum 2. osoby.

Překládá se pomocí jiného zdůrazňujícího prostředku.

מֹות תָּמוּת – jistě zemřeš! (Gn 2,17)

LXX: θανάτω ἀποθανείσθαι

V: morte morieris

ČEP: propadneš smrti

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			זָכוֹר
			אָכַלְךָ
			צִאתְךָ
			מֹות תָּמוּת
			שְׁמַעוּ שְׁמוֹעַ
			לִרְאוֹת
			לַעֲשׂוֹת

Četba

Gn 2,17

וַיֹּמַעַן הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ
כִּי בַיּוֹם אָכַלְךָ מִמֶּנּוּ מֹות תָּמוּת:

Gn 3,19

בְּזַעַת אֲפִידָה תֹאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבְךָ אֶל־הָאֲדָמָה
כִּי מִמֶּנָּה לִקְחָתָהּ כִּי־עָפָר אַתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב:

Ex 3,4

וַיֵּרָא יְהוָה כִּי סָר לִרְאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסִּנֵּה
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲנִי:

Ex 20,8

זְכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ:

Dt 28,1

וְהָיָה אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוֶה הַיּוֹם
וְנִתְּנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עָלֶיךָ עַל כָּל־גּוֹי הָאָרֶץ:

Ž 121,8

יְהוָה יִשְׁמַר־צִאֲתָךְ וּבֹאֲךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

Iz 6,9

וַיֹּאמֶר לִי וַאֲמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה
שִׁמְעוּ שְׁמוּעַ וְאַל־תִּבְיִנוּ וְרָאוּ רָאוּ וְאַל־תִּדְּעוּ:

Slovník

pot	זָעָה	pamatovat	זָכַר
nos, tvář	אַף	sobota	שַׁבָּת
vrátit se	שׁוּב	přestat	שָׁבַת
do	אֶל	kmen pi'el: světít	לְקַדְּשׁוֹ
z ní	מִמֶּנָּה (מִן־מִן־הִיא)	stane se	וְהָיָה
vzít	לָקַח	přikazuji ti (pt pi)	מִצְוֶה
kmen pu'al: pasívum	לְקַחְתָּ	nejvyšší	עָלִיוֹן
prach	עָפָר	vycházet	יָצָא
odbočit	סוּר	nyní	עַתָּה
z (zprostřed)	מִתּוֹךְ	rozumět, chápat	בֵּין

18/ Odvozené kmeny: pasivní, reflexivní, intenzivní

1. Nif'al – pasivum / reflexivum (ni; W 52)

Má význam pasivní („být chráněn“), nebo reflexivní („chránit se“).

V systému perfekta je typická předpona **ni-** (nif'al, נִפְעַל).

V imperfektu charakterizuje vokalizační vzorec: **ji-á-é**.

pf (3sgm)	niXXaX	nišmar	נִשְׁמַר	byl chráněn
ipf (3sgm)	jiXXáXéX	jiššámér	יִשְׁמַר	bude chráněn

Přehled základních tvarů: ostatní mají předpony a přípony jako v kmeni gal.

pt (pasivní!)	niXXáX	chránící se, chráněný	nišmár	נִשְׁמָר
pf	niXXaX	chránil se, byl chráněn	nišmar	נִשְׁמַר
ipf	jiXXáXéX	bude se chránit, bude chráněn	jiššámér	יִשְׁמַר
imp	hiXXáXéX	chraň se, buď chráněn	hiššámér	הִשְׁמַר
inf	lhiXXáXéX	chránit se, být chráněn	lhiššámér	לְהִשְׁמַר

Nejčastější slovesa v ni

kořen	třída	překlad	znění	tvar
כּוּן	2. waw	byl postaven bude postaven	náchón (pf) jikkón (ipf)	נִכּוּן יִכּוּן
נָגַשׁ	1. nun	přiblížil se přiblížil se	niggaš (pf) wajjiggaš (nar)	נִגַּשׁ וַיִּגַּשׁ
לָחַם	2. laryng.	bojující bojoval	nilchám (pt) wajjilláchem	נִלָּחַם וַיִּלָּחַם
מָלֵא	3. alef	naplní se	jimmálé (ipf)	יִמָּלֵא
סָתַר	silná	skrytý skryj se	nistár (pt) hissátér (imp)	נִסְתָּר הִסְתָּר
שָׁבַע	3. laryng.	zapřisahal se zapřisáhl se	nišba' (pf) wajjiššába' (nar)	נִשְׁבַּע וַיִּשְׁבַּע
אָסַף	1. alef	shromáždil se shromáždí se	neesaf (pf) jéáséf (ipf)	נִאָּסַף וַיִּאָּסַף

2. Intenzivní kmeny: pi'el / pu'al / hitpa'el

Základní význam slovesa se posunuje ve smyslu:

a) usilování a dokončení (ptát se – *vyptávat se*)

b) větší intenzity činnosti (rozbíjet – *roztrískat*)

c) způsobení stavu – faktitiv (být svatý – *posvětit*).

Typické znaky: zdvojnásobení v 2. radikále (XXXX) / participium má preformativ m-

3. Pi'el (pi; W 53)

Aktivní intenzivní děj („promlouvat“).

V pf má typickou vokalizaci i-e (*pi'el*, פָּעַל).

V ipf charakterizuje vzorec j- a- XX- é.

kořen דבר (mluvit)

pf	XiXXeX	<i>dibber</i>	דָּבַר	mluvil
ipf	jXaXXéX	<i>jdabbér</i>	יִדְבֹּר	bude mluvit

Přehled základních tvarů

pt	mXaXXéX	mluvící	<i>mdabbér</i>	מְדַבֵּר
pf	XiXXeX	mluvil	<i>dibber</i>	דָּבַר
ipf	jXaXXéX	bude mluvit	<i>jdabbér</i>	יִדְבֹּר
imp	XaXXéX	mluv	<i>dabbér</i>	דַּבֵּר
inf	lXaXXéX	mluvit	<i>ldabbér</i>	לְדַבֵּר

Časté tvary sloves v pi

דבר	mluvit silné	mluvil (pf)	<i>dibber</i>	דָּבַר
		mluvil (nar)	<i>wajdabbér</i>	וַיְדַבֵּר
		mluvící	<i>mdabbér</i>	מְדַבֵּר
		mluv	<i>dabbér</i>	דַּבֵּר
		mluvit	<i>ldabbér</i>	לְדַבֵּר
צוה	přikázat dvojnásobně slabé (2. waw a 3. he)	přikázal	<i>ciwwá</i>	צָוָה
		přikázal jsem	<i>ciwwítí</i>	צִוִּיתִי
		přikáže	<i>jcawwe</i>	יִצְוֶה
		přikazující	<i>mcawwá</i>	מְצַוֶּה
		přikázal (nar)	<i>wajcaw</i>	וַיִּצְוֶה
ברך	žehnat 3. laryngála	žehnal	<i>bérach</i>	בָּרַךְ
		bude žehnat	<i>jváréch</i>	יִבָּרֵךְ
		žehnající	<i>mváréch</i>	מְבָרֵךְ
		žehnat	<i>lváréch</i>	לְבָרֵךְ

הלל	chválit střední zdvojená	chválil	hillél	הִלֵּל
		bude chválit	jhallél	יְהַלֵּל
		chvalte	hallú	הִלְלוּ
		chválící	mhallél	מְהַלֵּל
ספר	vyprávět (počítat) silné	vyprávěl	wajsappér	וַיְסַפֵּר
		vyprávěj	sappér	סַפֵּר
		vyprávějící	msappér	מְסַפֵּר
		vyprávět	lsappér	לְסַפֵּר
סתר	skrýt se silné	skryj se	hastér	הִסְתֵּר
		skryl se	wajjastér	וַיִּסְתֵּר
קדש	posvětit silné	posvětil	wajqaddéš	וַיְקַדֵּשׁ
		posvěťte	qiddšú	קִדְּשׁוּ

4. Pu'al (pu; W 54)

Pasivní intenzivní děj („být oslaven“).

V pf má typickou vokalizaci **u-a** (pu'al, פֻּעַל).

V ipf charakterizuje vzorec **j- u- XX- a**.

kořen **כבר** (být slavný)

pf	XuXXaX	kubbad	כָּבַד	byl oslaven
ipf	jXuXXaX	jchubbad	יִכְבֹּד	bude oslaven

Přehled základních tvarů

pt	mXuXXáX	oslavený	mchubbád	מְכַבֵּד
pf	XuXaX	byl oslaven	kubbad	כָּבַד
ipf	jXuXXaX	bude oslaven	jchubbad	יִכְבֹּד
imp	XuXaX	bud' oslaven	kubbad	כָּבֵד
inf	lXuXXaX	být oslaven	lchubbad	לְכַבֵּד

Časté tvary sloves v pu

ברך	žehnat	požehnaný	mvórach	מְבָרֵךְ
הלל	pochválený	chválit	mhullál	מְהַלֵּל

5. Hitpa'el (hitp; W 57)

Reflexivní (zvrtný) intenzivní děj („chodit“ / „procházet se“).

Má typickou preformativní slabiku **hit-** a vokalizaci **-a-XX-é** (hitpa'el; הִתְפַּעֵל).

kořen הלך (jít)

pf	hitXaXXéX	hithalléché	התהלך	chodil
ipf	jitXaXXéX	jithalléché	יתהלך	bude chodit

Přehled základních tvarů

pt	mitXaXXéX	chodící	mithalléché	מתהלך
pf	hitXaXXéX	chodil	hithalléché	התהלך
ipf	jitXaXXéX	bude chodit	jithalléché	יתהלך
imp	hitXaXXéX	chod'	hithalléché	התהלך
inf	hitXaXXeX	chodit	lhithalléché	להתהלך

Časté tvary sloves v hit

קָרַשׁ	posvětit se silné	posvětit se	lhithkaddéš	להתקדש
		posvěťte se	hitkaddšú	התקדשו
פָּלַל	modlit se 2. zdvojená	modli se	hitpallél	התפלל
		modlete se	hitpallú	התפללו
		bude se modlit	jitpallel	יתפלל
		modlil se	wajjitpallél	ויתפלל
		modlíci se	mitpallél	מתפלל
חָוָה / שָׁחָה zvláštní kmen <i>hištafel</i>	klanět se dvojnásobně slabé: 3.he a 2.waw	bude se klanět	jištachwe	ישתחוה
		budou se klanět	jištachwú	ישתחוו
		poklonil se	wajjištachú (sg)	וישתחו
		klanějící se	mištachwe	משתחוה

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			השמר לך
			צנה
			דבר
			נלחם
			נברך
			הללו
			הללי

יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בְּגֶן: (Gn 3,8)

וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כִּן עָשָׂה: (Gn 6,22)

בֹּא דְבַר אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם: (Ex 6,11)

יְהוָה נִלְחָם לִישְׂרָאֵל: (Joz 10,14)

וַאֲנַחְנוּ נִבְרָךְ יְהוָה מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ: (Ž 115,18)

הַלְלוּ־יָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה: (Ž 146,1)

יְהוָה מְכַבֵּד: (Iz 58,13)

Gn 13,17

קוֹם הִתְהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ לְאֶרֶבָּה וּלְרַחֲבָה כִּי לְךָ אֶתְנַנָּה:

Gn 22,14

וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהֵרַ יְהוָה יִרְאֶה:

Gn 35,9

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב עוֹד בָּבֹאוּ מִפָּנֶיךָ אָרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ:

Joz 3,5

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הַתִּקְדְּשׁוּ כִּי מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם נִפְלְאוֹת:

Iz 2,2

וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים גָּבוֹן יִהְיֶה הָרַ בֵּית־יְהוָה בְּרֹאשׁ הָהָרִים:

Iz 40,5

וַיִּגְלֶה כְבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר:

Jer 15,16

נִמְצְאוּ דְבָרֶיךָ וְאִכְלִים וַיְהִי דְבָרֶיךָ לִי לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחַת לִבִּי
כִּי־נִקְרָא שְׁמֶךָ עָלַי יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת:

Slovník

přikazovat (pi)	צוה	konec, skloněk	אַחֲרִית
bojovat (ni)	לחם	být pevný (ni)	כּוֹן
žehnat (pi)	ברך	zjevit se (ni)	גלה
proslavit (pi)	כבד	sláva	כְּבוֹד
délka	אָרְךְ	maso, tělo	בָּשָׂר
šířka	רֵחַב	společně	יַחְדָּו
posvětit se (hit)	קדש	ústa	פִּי
zítra	מָחָר	radost	שִׂשׁוֹן
nitro	קֶרֶב	veselí	שִׂמְחָה
divy	נִפְלְאוֹת	být nazván (ni)	קרא

19/ Kausativní kmeny

Kausativ vyjadřuje způsobení děje („dal střežit“).

Formální znak obou kmenů je předpona הַ v systému perfekta.

1. Hif'il – aktivní kausativ (hi; W 55)

V perfektu má náslovné הַ a י po druhé radikále (hif'il, הִפְעִיל).

V imperfektu hi- není, ale preformativní slabika má vokalizaci -a-.

Participium začíná ma- (jako u všech odvozených kmenů).

kořen בָּרַל (být oddělený, hi. oddělovat)

pf	hiXXfX	hišmír	הִשְׁמִיר	dal střežit
ipf	jaXXfX	jašmír	יִשְׁמִיר	dá střežit

Přehled základních tvarů

pt	maXXfX	oddělující	mavdíl	מַבְדִּיל
pf	hiXXfX	oddělil	hivdíl	הִבְדִּיל
ipf	jaXXfX	oddělí	javdíl	יִבְדִּיל
imp	haXXéX	odděl	havdél	הַבְדֵּל
inf	lhiXXfX	oddělit	lhavdíl	לְהַבְדִּיל

Imperativ a narrativ má místo -í- vkladné -é- (zkrácený tvar).

Časté tvary v hi

kořen	třída	překlad	znění	
נָגַד	1. nun	oznámil	higgíd	הִגִּיד
		oznámí	jaggíd	יִגִּיד
		oznámil (nar)	wajjagéď	וַיִּגִּד
		oznamující	maggíd	מִגִּיד
		oznámit	lhaggíd	לְהִגִּיד
נָגַשׁ	1. nun	přistoupili	higgíšú	הִגִּישׁוּ
		přístup	haggíšá-ná	הִגִּישׁוּהָנָא
		přistoupil	wajjaggéš	וַיִּגִּשׁ
שָׁב	duté (2. waw)	obrátil / vrátil	héšív	הִשִּׁיב
		vrátí	jášív	יִשִּׁיב
		vrať	hášév	הַשִּׁב
		vracející	méšív	מִשִּׁיב
		vrátit	lhášív	לְהִשִּׁיב

קום	duté (2. waw)	postavil	<i>hékím</i>	הקים
		stavějící	<i>mékím</i>	מקים
		postaví	<i>jákím</i>	יקים
		postavil (nar)	<i>wajjákem</i>	ויקים
		postav	<i>hákím</i>	הקים
		postavít	<i>lhákím</i>	להקים
ישע	1. jod	zachránil	<i>hóšía</i>	הושיע
		zachrání	<i>jóšía</i>	יושיע
		zachránil (nar)	<i>wajjóšéa</i>	ויושיע
		zachraň	<i>hóšía-ná</i>	הושיעה נא
		zachraňující	<i>móšía</i>	מושיע
		zachránit	<i>lhóšía</i>	להושיע

2. Hofal – pasivní kauzativ (ho; W 56)

V perfektu má náslovné **ho-/ hu-**, v druhé radikále je **-a-** (**hof'al**, הִפְעֵל).

Předpona imperfekta má stejnou vokalizaci (**jo-/ju**).

Hof'al je v SZ málo doložen.

kořen נגד (oznámit)

pf	huXXaX	<i>huggad</i>	הגדר	bylo oznámeno
ipf	juXXaX	<i>juggad</i>	יגדר	bude oznámeno

Přehled doložených tvarů: kořeny נש (blížít se) a נגד (oznámit)

pt	muXXaX	přinášené	<i>muggaš</i>	מגש
pf	huXXaX	bylo oznámeno	<i>huggad</i>	הגדר
nar	wajjuXXaX	bylo oznámeno	<i>wajjuggad</i>	ויגדר
imp	haXXéX	bud' oznámeno	<i>huggad</i>	הגדר

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			מבדיל
			הגדר
			הגדר
			יסר
			הוציא

			הביא
			ונגד
			הורידו
			השיבנו
			האר

Četba

Gn 1,6

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדִּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם:

Gn 3,11

וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לָךְ כִּי עִירַם אֶתָּה
הַמֶּן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לִבְלֹתִי אֲכַל־מִמֶּנּוּ אֲכָלְתָּ:

Gn 28,12

וַיַּחֲלֹם וַהֲנֶה סֶלֶם מַצֵּב אֶרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה
וַהֲנֶה מִלֶּאכִי אֱלֹהִים עֲלִים וַיֵּרְדִים בּוֹ:

Gn 43,7

וַיֹּאמְרוּ שְׂאוּל שְׂאֵל־הָאִישׁ לָנוּ וּלְמוֹלְדֹתֵנוּ לֵאמֹר הָעוֹד אָבִיכֶם חַי
הָיָה לָכֶם אָח וַנִּגְדְּלוּ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הַיְדוּעַ גִּדַּע כִּי יֹאמֶר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחֵיכֶם:

Nm 21,7

וַיָּבֹא הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חֲטֵאֵנוּ כִּי־דִבַּרְנוּ בִּיהוָה וּבָךְ
הַתַּפִּלָּל אֶל־יְהוָה וַיִּסַּר מַעְלֵינוּ אֶת־הַנֶּחֱשׁ וַיַּחַפְּלֵל מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם:

Rt 2,11

וַיֹּאמֶר לָהּ הֲגֵד הֲגֵד לִי כָל אֲשֶׁר־עָשִׂית:

1 Král 9,9

וַאֲמָרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אֶת־אֲבֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
וַיַּחֲזִקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶם וַיַּעֲבֹדֵם
עַל־כֵּן הֵבִיא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת:

יהוה אלהים צבאות השיבנו
האר פניך ונשעה:

Iz 56,1

כה אמר יהוה שמרו משפט ועשו צדקה
כי-קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות:

Slovník

prostor (nebe)	רָקִיעַ	odvrátit (hi)	סור
oddělit (hi)	בדל	od	מעל
kdo	מי	provinit se	חטא
oznámit (hi)	נגד	modlit se (hit)	פלל
nahý	עירם	had	נחש
aby ne	לבלתי	od	בעד
mít sen	חלם	opustit	עזב
žebřík, stupně	סלם	vyvést (hi)	יצא
postavit (hi)	נצב	uchopit	חזק
dotýkat se	ננע	cizí bohové	אלהים אחרים
vystupovat	עלה	klanět se (hišt)	שחה חוה
sestupovat	ירד	sloužit	עבד
ptát se	שאל	přivést (hi)	בוא
rod	מולדת	zlo	רעה
ještě	עוד	rozjasnit (hi)	אור
živý	חי	tvář	פנים
podle	על-פי	zachránit	ישע
tito	אלה	přiblížit se	קרב
přivést (hi)	ירד		

20/ Slovesa se zájmenným suffixem

Kromě osobních přípon může mít sloveso navíc ještě zájmennou příponu, která označuje předmět děje. Vlivem další slabiky slovesný tvar mění vokalizaci.

שְׁמֶרְנִי *šomréní* – chraň mě (שְׁמֶר־אֲנִי)

1. Přehled zájmenných suffixů (W 58, 59)

3sg	jeho ji	-hú -há	הוּ הָ	3pl	je	-ám -án	אֲנִי אָנִי
2sg	tebe (m) tebe (f)	-chá -ch	ךָ ךְ	2pl	vás	-chem -chen	כֶּם כֶּן
1sg	mě	-ní	נִי	1pl	nás	-nú	נָנוּ

Od suffixů jmenného systému se liší 3sgm/f a 1sg.

u sloves		u jmen	
jeho	הוּ	jeho	הוּ
ji	הָ	její	הָ
mě	נִי	můj	יָ

2. Zájmenný suffix u infinitivu a participia (W 60)

Je stejný jako u nominálních tvarů.

לְשַׁמְרוֹ *lišmró* – aby ho chránil

V 1sg u infinitivu lze použít obojí tvary, ale s rozdílem podmětu a předmětu:

podmět	אֲנִי já	když jsem říkal	<i>beomrí</i>	בְּאֲמָרִי
předmět	נִי mě	když mi říkal	<i>beomrení</i>	בְּאֲמָרְנִי

3. Emfatické n (nun energicum)

Mezi slovesný tvar a zájmenný suffix může vstoupit zdůrazňující hláska n, která ovšem většinou splývá s okolím a projevuje se jako zdvojka. Používá se jen u suffixů singuláru.

לֹא יִשְׁמְרֶנּוּ *ló jišmrennú*: nesmí ho zachovat! (*jišmre-n-hú*)

Nezdůrazněný tvar: יִשְׁמְרֶהוּ *jišmréhu*.

Pro překlad se použije vhodný emfatický prostředek (vykřičník, zesilující částice, modální sloveso...)

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			זְכַרְנִי יְהוָה
			יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ
			שְׁבַחוּהוּ
			שְׁמִרָה
			קְרָאֲתִיד
			וּשְׁרָפִיה
			בְּרָבְרוּ
			בְּזִכְרֵנוּ
			אִיכָה

Četba

Gn 3,8-11

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בְּגֶן לְרוּחַ הַיּוֹם
וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּחוּךְ עֵץ הָגֶן:
וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל-הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אִיכָה:
וַיֹּאמֶר אֶת-קִלְדָּה שָׁמַעְתִּי בְּגֶן וְאִירָא כִּי-עִירָם אָנֹכִי וְאִתְּחַבֵּא:
וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לָךְ כִּי עִירָם אָתָּה
הַמִּן-הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵבִלְתִּי אֶכְל-מִמֶּנּוּ אֲכָלְתָּ:

Ž 117

הִלְלוּ אֶת-יְהוָה כָּל-גּוֹיִם שְׁבַחוּהוּ כָל-הָאֲמִיּוֹת:
כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֲסִדּוֹ וְאַמֶּת-יְהוָה לְעוֹלָם הִלְלוּ-יָהּ:

Ž 121

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת

אֲשָׁא עֵינֵי אֶל-הַהָרִים מֵאֵין יָבֹא עֲזָרִי:
עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שְׁמִים וְאֶרֶץ:
אֶל-יִתֵּן לַמּוֹט כְּגִלְדָּה אֶל-יָנוּם שְׁמִרָה:
הִנֵּה לֹא-יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יְהוָה שְׁמִרָה יְהוָה צִלְדָּה עַל-יַד יְמִינָה:
יוֹמָם הִשְׁמֵשׁ לֹא-יִכָּכֶה וַיָּרֶחַ בַּלַּיְלָה:
יְהוָה יִשְׁמְרֵךְ מִכָּל-רָע יִשְׁמֹר אֶת-נַפְשְׁךָ:

יְהוָה יִשְׁמְרֶ-צֶאֱתָךְ וּבֹאֲךָ מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם:

Ž 130

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיךָ יְהוָה:

אֲדָנִי שְׁמָעָה בְּקוֹלִי תַהֲיֶינָה אֲזִנֶּיךָ קִשְׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי:

אִם-עוֹנוֹת תִּשְׁמְרֶ-יָהּ אֲדָנִי מִי יַעֲמַד:

כִּי-עָמַד הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרָא:

קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וּלְדַבְּרוֹ הוֹחֲלֵתִי:

נַפְשִׁי לֹאדָנִי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שְׁמָרִים לְבַקֵּר:

יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה כִּי-עַם-יְהוָה הַחֲסֵד וְהַרְבֵּה עַמּוֹ פְּרוֹת:

וְהוּא יַפְדֶּה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִכָּל עוֹנֵתָיו:

Slovník

ukrýt se	חבא	měsíc	יָרַח
chválit (pi)	שבח	hlubiny	מַעַמְקִים
kmen, lid	אָמָה	ucho	אָזֶן
být velký	גבר	pozorný	קָשָׁב
schod	מַעֲלָה	prosba	תַּחֲנוּן
zvedat	נשא	nepravost	עוֹן
pomoc	עֶזֶר	stát	עֵמֶד
od	מֵעַם	s	עִם
kymácet se	מוט	odpuštění	סְלִיחָה
noha	רֶגֶל	aby	לְמַעַן
stín	צֵל	doufat	קוּה
vedle	עַל-יָד	čekat (hi)	יַחַל
pravice	יָמִין	množství	הַרְבֵּה
slunce	שֶׁמֶשׁ	vykoupení	פְּרוֹת
udeřit	נכה	vykoupit	פָּדָה

Tematický index klíčové slovní zásoby

A) Jmenný okruh

1. Bůh a člověk

Bůh	<i>Elohím</i>	אלהים
slovo, věc	<i>dávár</i>	דָּבָר
člověk	<i>ádám</i>	אָדָם
pokoj	<i>šálóm</i>	שָׁלוֹם
zákon	<i>tóra</i>	תּוֹרָה
prorok	<i>náví (nviím)</i>	נְבִיא נְבִיאִים
posel	<i>malách</i>	מַלְאָךְ
hlas	<i>qól</i>	קוֹל
jméno	<i>šém</i>	שֵׁם
život	<i>chajjím</i>	חַיִּים
věrnost, pravda	<i>emet</i>	אֱמֶת
milosrdenství	<i>chesed</i>	חֶסֶד
sláva	<i>kávód</i>	כְּבוֹד
požehnání	<i>bráchá</i>	בְּרָכָה
moudrost	<i>chochmá</i>	חֵכְמָה
vina	<i>peša'</i>	פֶּשַׁע
hřích	<i>chatáá</i>	חַטָּאָה
vykupitel	<i>góel</i>	גֹּאֵל
věčnost	<i>'ólám</i>	עוֹלָם

2. Příroda

nebe	<i>šámajim</i>	שָׁמַיִם
země (f)	<i>árec / errec</i>	אֶרֶץ
voda	<i>majim</i>	מַיִם
ohně	<i>éš</i>	אֵשׁ
strom, dřevo	<i>'éc</i>	עֵץ
kámen	<i>eben</i>	אֶבֶן
slunce	<i>šemeš</i>	שֶׁמֶשׁ

hvězda	<i>kócháv</i>	כּוֹכָב
hora	<i>har</i>	הָר
řeka	<i>náhár</i>	נָהָר
moře	<i>jám</i>	יָם
vítr, duch, dech (f)	<i>rúach</i>	רוּחַ

3. Čas

den	<i>jóm</i>	יוֹם
ráno	<i>bóqer</i>	בֹּקֶר
večer	<i>'erev</i>	עֶרֶב
noc	<i>lailá</i>	לַיְלָה
rok	<i>šáná</i>	שָׁנָה

4. Tělo a duše

hlava	<i>róš</i>	רֹאשׁ
oko	<i>'ajin</i>	עֵין
tvář	<i>páním</i>	פָּנִים
ruka	<i>jád</i>	יָד
ústa	<i>pé</i>	פֶּה
duše	<i>nefeš</i>	נֶפֶשׁ

5. Rodina

otec (otcové)	<i>áv (pl avót)</i>	אָב אֲבוֹת
syn (synové)	<i>bén (pl báním)</i>	בֶּן בָּנִים
bratr	<i>ách</i>	אָח
muž (muži)	<i>iš (pl anáším, stc anšé)</i>	אִישׁ אַנְשֵׁי אַנְשִׁים
žena (ženy)	<i>iššá (stc ešet, pl náším)</i>	אִשָּׁה אִשֹּׁת נָשִׁים
dcera (dcery)	<i>bat (pl bánót)</i>	בַּת בָּנוֹת
sestra	<i>achót</i>	אָחוֹת
matka	<i>ém</i>	אִם

6. Dům a město

dům , rodina	<i>bajit (stc bét)</i>	בֵּית בֵּית
město (města)	<i>'ir ('árím)</i>	עִיר עָרִים
brána	<i>ša'ar</i>	שַׁעַר

7. Vojsko a království

král	<i>melech</i>	מֶלֶךְ
služebník, otrok	<i>'ebed</i>	עֶבֶד
bojovník, hrdina	<i>gibbór</i>	גִּבּוֹר
zástup, vojenský šik	<i>cává</i>	צָבָא
lid	<i>'am</i>	עַם
národ	<i>gój</i>	גּוֹי
pastýř	<i>ró'é</i>	רֹעֵה
tábor	<i>machané</i>	מַחֲנֶה
vítězství, záchrana	<i>ješú'á</i>	יְשׁוּעָה

8. Zvířata

ovce	<i>cón</i>	צֹאן
zvíře	<i>bhémá</i>	בְּהֵמָה
ryba	<i>dágá</i>	דָּגָה
pták	<i>'of</i>	עוֹף

9. Potraviny

chléb, jídlo	<i>lechem</i>	לֶחֶם
maso	<i>básár</i>	בָּשָׂר

10. Bohoslužba

oltář	<i>mizbéach</i>	מִזְבֵּחַ
místo	<i>máqóm</i>	מָקוֹם
sobota	<i>šabbát</i>	שַׁבָּת
svitek, kniha	<i>séfer</i>	סֵפֶר
píseň	<i>šír</i>	שִׁיר
modlitba	<i>tífillá</i>	תְּפִלָּה
žalm	<i>thillá</i>	תְּהִלָּה
kněz	<i>kóhen</i>	כֹּהֵן

svatyně	<i>qóděš</i>	קֹדֶשׁ
obětní dar	<i>minchá</i>	מִנְחָה
Nový rok	<i>róš haššáná</i>	רֹאשׁ הַשָּׁנָה

11. Vlastní jména

Hospodin (Pán)	<i>Adónaj</i>	יְהוָה
Hospodin Bůh, Pán Bůh	<i>Adónaj Elohím</i>	יְהוָה אֱלֹהִים
Abrahám	<i>Avrahám</i>	אַבְרָהָם
Izák	<i>Jicchák</i>	יִצְחָק
Jakub	<i>Ja'akóv</i>	יַעֲקֹב
Izrael	<i>Jisráél</i>	יִשְׂרָאֵל
Mojžíš	<i>Moše</i>	מֹשֶׁה
Egypt	<i>Micrajim</i>	מִצְרַיִם
Jozue	<i>Jhóšúa</i>	יְהוֹשֻׁעַ
David	<i>David</i>	דָּוִד
Šalomoun	<i>Šlomo</i>	שְׁלֹמֹה
Samuel	<i>Smúél</i>	שְׁמוּאֵל
Izajáš	<i>Jša'já</i>	יִשְׁעִיָּה
Jeremiáš	<i>Jirmjáhu</i>	יֵרֵמְיָהוּ
Ezechiel	<i>Jchezkél</i>	יְחִזְקֵאל
Daniel	<i>Daniél</i>	דָּנִיֵּאל

12. Vlastnosti

dobrý	<i>tóv</i>	טוֹב
svatý	<i>qádóš</i>	קֹדֶשׁ
velký	<i>gádól</i>	גָּדוֹל
malý	<i>qátán</i>	קָטָן
moudrý	<i>cháchám</i>	חָכָם
starý	<i>zákén</i>	זָקֵן
mnoho	<i>rab</i>	רַב

13. Zájmena

já	<i>aní (ánóchí)</i>	אֲנִי אָנִי
ty (m / f)	<i>attá / at</i>	אַתָּה אַתָּ
on / ona	<i>hú / hí</i>	הוא היא

my	<i>anachnú</i>	אֲנַחְנוּ
vy (m / f)	<i>attem / atten</i>	אַתֶּם אַתֵּן
oni / ony	<i>hem (hemmá) / henná</i>	הֵם הֵמָּה הֵנָּה
ten / ta	<i>ze / zot</i>	זֶה זֹאת
tento / tato	<i>hazze / hazzot</i>	הַזֶּה הַזֹּאת
ti / tito	<i>éle / háéle</i>	אַלֶּה הָאֵלֶּה

14. Umístění

je (nachází se)	<i>ješ</i>	יֵשׁ
není	<i>én</i>	אֵין
(zde) je	<i>hinné</i>	הֵנָּה
na / nad	<i>'al</i>	עַל
na (povrchu)	<i>'al-pné</i>	עַל־פְּנֵי
pod	<i>tachat</i>	תַּחַת
mezi	<i>bén</i>	בֵּין
před	<i>lifné</i>	לִפְנֵי
uprostřed	<i>btóch</i>	בְּתוֹךְ

15. Rozsah

po	<i>achar</i>	אַחֵר
do	<i>'ad</i>	עַד
z	<i>min (me)</i>	מִן מֵ-
s	<i>'im</i>	עִם
k	<i>el</i>	אֶל

16. Počet

jeden	<i>achat</i>	אַחַת
dva	<i>štáim</i>	שְׁתַּיִם
tři	<i>šálóš</i>	שָׁלוֹשׁ
čtyři	<i>arba'</i>	אַרְבַּע
pět	<i>cháméš</i>	חֲמִשָּׁה
šest	<i>šéš</i>	שֵׁשׁ
sedm	<i>ševa</i>	שִׁבְעָה
osm	<i>šmóné</i>	שְׁמוֹנָה

devět	<i>teša´</i>	תשע
deset	<i>´eser</i>	עשר

17. Tázací slova

kdo	<i>mi</i>	מי
co / jaký	<i>má</i>	מה
proč	<i>lammá</i>	למה
kde	<i>ajjé</i>	איפה
odkud	<i>méain</i>	מאין

18. Příslovce

tak	<i>kó</i>	כה
proto	<i>´al-kén</i>	על-כן
nyní, tedy	<i>´attá</i>	עתה
tam	<i>šám</i>	שם
ještě	<i>´ód</i>	עוד

19. Zdůraznění

tady (hle)	<i>hinné</i>	הנה
vždyť (neboť)	<i>ki</i>	כי
prosím	<i>ná</i>	נא
ne	<i>ló / al</i>	לא אֵל

B) Slovesný okruh

(K zapamatování je určen kořen, nejčastější tvary jsou pro zjednodušení uvedeny pouze v přepise.)

význam	<i>inf</i> <i>infa</i>	<i>imp sg/pl</i>	<i>ipf, nar</i>	<i>pf</i>	<i>pt</i>	třída (kmen)	kořen
--------	---------------------------	------------------	-----------------	-----------	-----------	-----------------	-------

1. Bytí, život, smrt

být	<i>(li)hjót</i>		<i>jihjé</i> <i>wajhi</i>	<i>hájá</i>		3. he	היה
žít	<i>(li)chjót</i>		<i>jichjé</i> <i>wajchí</i>			3. he	חיה
zemřít	<i>(lá)mút</i> <i>mót</i>		<i>jámút</i> <i>wajjámot</i>	<i>mét</i>	<i>mét</i>	2. waw	מות

2. Vidění, slyšení, poznání

vidět	(li)rót ráo	ré (rú)	jíré wajjar	rádá	róé	3. he	ראה
zjevit se			jeráé wajjérá	nirá		ni	ראה
odhalit	(li)glót		jiglé	gálá	gólé	3. he pi	גלה
slyšet	(li)šmóa'	šma' (šim'ú)	jišma' wajjišma'	šáma'	šóméa'	3. laryng.	שמע
vědět	(lá)da'at	da'	jéda' wajjéda'	jáda'	jódéa'	1. jod	ידע

3. Mluvení

řici	(lé)mór		jómér wajjómér	ámar	ómér	1. alef	אמר
mluvit	(l)dabber	dabber (dibbrú)	jdabber wajdabber	dibber	mdabber	pi.	דבר
volat	(li)kró káró (... kárátí)	krá	jikrá wajjikrá	kárá	kóré	3. alef	קרא
oznámit	(l)haggíd	haggéd	jaggíd	higgíd	maggíd	1. nun	נגד

4. Pobývání

sedět sídlit	(lá)ševet	šév	jěšév wajjěšév	jášav	jóšév	1. waw	ישב
usadit	(l)hěšív	hěšív	jěšív wajjěšív	hěšív	měšív	hi	ישב
stát	(la)'amód	'amód (imdu)	ja'amód wajja'amód	'amad	'óméd	1. laryng.	עמד
ležet	(li)škov	škov	jíškov wajjiškov	šáchav	šóchév		שכב
najít	(li)mcó		jimcé	mácá	mócé	3. alef	מצא

5. Pohyb

vstát	(lá)kúm	kúm (kúmu)	jákúm wajjákom	kám	kám	2. waw	קום
jít	(lá)lechet	léch (lchú)	jélech wajjélech	hálach	hóléch	1. nun	הלך
přijít	(lá)vó	bó (bóu)	jávó wajjávó	bá	bá	2. waw	בוא
přivést	(l)háví	háví (hávíu)	jáví wajjávě	héví	méví	hi	בוא

vyjít	(lá) <i>cet</i>	<i>cé</i> (<i>cú</i>)	<i>jécé</i> <i>wajjécé</i>	<i>jácá</i>	<i>jócé</i>	1. waw	יצא
vyvést	(l) <i>hócé</i>	<i>hócé</i>	<i>jóci</i> <i>wajjócé</i>	<i>hóci</i>	<i>móci</i>	hi	יצא
vrátit se	(lá) <i>šúv</i>	<i>šúv</i> (<i>šúvú</i>)	<i>jášúv</i> <i>wajjášov</i>	<i>šáv</i>	<i>šáv</i>	2. waw	שוב
vrátit	(l) <i>héšív</i>	<i>héšív</i> (<i>héšívú</i>)	<i>jášív</i> <i>wajjášev</i>	<i>héšív</i>	<i>méšív</i>	hi	שוב
sestoupit	(lá) <i>redet</i>	<i>red</i> (<i>rdú</i>)	<i>jéred</i> <i>wajjéred</i>	<i>járad</i>	<i>jóréd</i>	1. waw	ירד
vystoupit	(la) <i>'alót</i>	<i>'al</i> (<i>'alú</i>)	<i>ja'alé</i> <i>wajja'al</i>	<i>'álá</i>	<i>'ólé</i>	3. he	עלה
položit	(lá) <i>sím</i>	<i>sím</i> (<i>símú</i>)	<i>jásím</i> <i>wajjássem</i>	<i>sám</i>	<i>sám</i>	2. jod	שים
zvedat	(lá) <i>set</i>	<i>sá</i> (<i>sú</i>)	<i>jissá</i> <i>wajjissá</i>	<i>násá</i>	<i>nósé</i>	1. nun	נשא
přejít	(la) <i>'avór</i>	<i>'avór</i> (<i>'ivrú</i>)	<i>ja'avór</i> <i>wajja'avór</i>	<i>'avar</i>	<i>'óvēr</i>	1. laryng.	עבר
odbočit	(lá) <i>súr</i>	<i>súr</i>	<i>jásúr</i> <i>wajjásor</i>	<i>sár</i>	<i>sár</i>	2. waw	סור

6. Konání, předávání, příkaz

dělat	(la) <i>'asót</i>	<i>'asé</i>	<i>ja'asé</i> <i>wajja'as</i>	<i>'ásá</i>	<i>'ósé</i>	3. he	עשה
vzít	(lá) <i>kachat</i>	<i>kach</i>	<i>jikkach</i> <i>wajjikkach</i>	<i>lákach</i>	<i>lókéach</i>	1. nun	לקח
dát	(lá) <i>tet</i>	<i>ten</i> (<i>tnú</i>)	<i>jitten</i> <i>wajjitten</i>	<i>nátan</i>	<i>nótén</i>	1. nun	נתן
poslat	(li) <i>šlóach</i>	<i>šlach</i> (<i>šilchú</i>)	<i>jišlach</i> <i>wajjišlach</i>	<i>šálach</i>	<i>šóléach</i>	3. laryng.	שלח
přikázat	(l) <i>cawwót</i>	<i>cawwé</i>	<i>jcawwé</i> <i>wajjcaw</i>	<i>ciwwá</i>	<i>mcawwé</i>	2x slabé pi	צוה

7. Boj, vláda

bojovat	(l) <i>hilláchem</i>	<i>hilláchem</i>	<i>jilláchem</i> <i>wajjiláchem</i>	<i>nilcham</i>	<i>nilchám</i>	ni	לחם
bít			<i>jakké</i> <i>wajjach</i>	<i>hikká</i>	<i>makké</i>	2x sl. hi	נכה
chránit	(li) <i>šmor</i>	<i>šmor</i> (<i>šimrú</i>)	<i>jišmor</i> <i>wajjišmor</i>	<i>šámar</i>	<i>šómér</i>		שמר
soudit	(li) <i>špot</i>	<i>šfot</i> (<i>šiftú</i>)	<i>jišpot</i> <i>wajjišpot</i>	<i>šáfat</i>	<i>šófét</i>		שפט

8. Bohoslužba

bát se			<i>jírá</i> <i>wajjirá</i>	<i>járé</i>	<i>járé</i>		ירא
klanět se		<i>hištachwú</i>	<i>jištachwe</i> <i>wajjištachwe</i>	<i>hištachwú</i>		<i>hitp.</i>	שחה
chválit	<i>(l)hallél</i>	<i>hallél/-ú</i>	<i>jhallél</i>	<i>hillel</i>	<i>mhallél</i>	<i>pi</i>	הלל
modlit se	<i>(l)hitpalel</i>	<i>hitpalel</i>	<i>jítpalel</i> <i>wajjitpalel</i>	<i>hitpalel</i>	<i>mitpalel</i>	<i>hitp.</i>	פלל
posvětit	<i>(l)kadděš</i>	<i>kadděš</i>	<i>jkadděš</i>			<i>pi.</i>	קדש
radovat se	<i>lismóach</i>	<i>smach</i> <i>(simchú)</i>	<i>jismach</i> <i>wajjismach</i>	<i>sámach</i>		3. lar.	שמח
žehnat	<i>(l)hivvárech</i>	<i>bárech</i>	<i>jvárech</i> <i>wajjvárech</i>	<i>bérach</i>	<i>mvárech</i>	<i>pi</i>	ברך

Sloveso: Přehledy

1. Kořen

tvár má:	typ slovesa	přepis kořene	význam	kořen
3 radikály	silné	<i>š-m-r</i>	střežit	שמר
2 radikály	slabé	<i>h-j-h</i>	být	היה
1 radikála	2x slabé	<i>n-k-h</i>	bít	נכה

2. Třídy slabých sloves

změna je v radikále:	příklad		
3. he	<i>h-j-h</i>	být	היה
2. waw/jod (dutá)	<i>q-w-m</i>	vstát	קום
1. jod/waw	<i>j-š-b / h-l-k</i>	sedět / jít	ישב הלך
1. nun	<i>n-t-n / l-q-ch</i>	dát / vzít	נתן לקח
2. zdvojená	<i>s-b-b</i>	obklopit	סבב
3. alef	<i>m-c-a</i>	najít	מצא
1. alef	<i>a-m-r</i>	řici	אמר

3. Konjugace: příznaky osoby

a. perfektum (přípona za tvarem)

osoba	sg m/f	pl m/f	sg m/f	pl m/f
3	0 / -á	-ú	הָ הִיא	וְ
2	-tá / -t	-tem / ten	הָ הִיא	תָּם תָּן
1	-tí	-nú	הִיא	נִי

b. imperfektum (předpona před tvarem)

osoba	sg m/f	pl m/f	sg f/m	pl f/m
3	ji- / ti-	ji—ú / ti—ná	תִּי תִי	יִי תִנָּה
2	ti- / ti—f	ti—ú / ti—ná	תִּי יִ תִּי	תִּי תִנָּה
1	e-	ni-	אִי	נִי

4. Odvozené tvary

od perfekta

tvar	vokalizace	přepis (3 sgm)	překlad	znění (3 sgm)
perfektum	á – a	šámar	střežil	שָׁמַר
participium akt.	ó – é	šómér	střežící	שֹׁמֵר
participium pas.	á – ú	šámúr	střežený	שְׁמוּר

od imperfekta

tvar	znaky	přepis (3 sgm)	překlad	znění (3 sgm)
imperfektum	ji–o	jišmor	bude střežit	יִשְׁמֹר
narrativ	wajji–o	wajjišmor	střežil	וַיִּשְׁמֹר
jussiv	ji–o	jišmor	ať střeží	יִשְׁמֹר
imperativ	-- o (pl i – ú)	šmor (šimrú)	střež (-te)	שָׁמַר שְׁמָרוּ
kohortativ	e/ni – á	ešmrá	chci střežit	אֶשְׁמְרָה
infinitiv vázaný	(li) – o	(li)šmor	střežit	לְשָׁמֹר
infinitiv absolutní	á – ó	šámór	střežení	שָׁמוֹר

5. Charakteristické znaky kmenů

	aktivní	pasivní	reflexivní
základní	qal	nif'al	
intenzivní	pi'el	pu'al	hitpa'el
kauzativní	hif'il	hof'al	

perfektum: vokalizace (3sgm) jako v názvu

q	á – a	ni	ni – a		
pi	ixxé	pu	uxxa	hit	hit – axxé
hi	hi – í	ho	ho – a		

imperfektum: podle vokalizace (3sgm)

q	ji–o	ni	ji–á–é		
pi	j–axxé	pu	j–uxxa	hit	jít–axxé
hi	ja–	ho	jo–a		

6. Základní tvary pravidelného (silného) slovesa: שָׁמַר š-m- r – střežit

q	šámar	שָׁמַר	pt	šómér	שֹׁמֵר
ipf	jišmor	יִשְׁמֹר	nar	wajjišmor	וַיִּשְׁמֹר
			imp	šmor	שְׁמוֹר
			inf	lišmor	לְשָׁמֹר

ni

pf	<i>nišmar</i>	נִשְׁמַר	pt	<i>nišmár</i>	נִשְׁמָר
ipf	<i>jiššámér</i>	יִשְׁמֹר	imp	<i>hiššámér</i>	הִשְׁמֹר

pi

pf	<i>šimmér</i>	שִׁמֵּר	pt	<i>mšammér</i>	מִשְׁמֵר
ipf	<i>jšammér</i>	יִשְׁמֵר	imp	<i>šammér</i>	שִׁמֹּר

pu

pf	<i>šummar</i>	שָׁמַר	pt	<i>mšummár</i>	מִשְׁשָׁמַר
ipf	<i>jšummar</i>	יִשְׁמַר			

hit

pf	<i>hithalléch</i>	הִתְהַלֵּךְ	pt	<i>mithalléch</i>	מִתְהַלֵּךְ
ipf	<i>jithalléch</i>	יִתְהַלֵּךְ	imp	<i>hithalléch</i>	הִתְהַלֵּךְ

hi

pf	<i>hišmír</i>	הִשְׁמִיר	pt	<i>mašmír</i>	מִשְׁשִׁמִּיר
ipf	<i>jašmír</i>	יִשְׁמִיר	nar	<i>wajjašmír</i>	וַיִּשְׁמִיר
			imp	<i>hašmér</i>	הִשְׁמֹר

ho

pf	<i>hošmar</i>	הִשְׁמַר	pt	<i>hošmár</i>	הִשְׁמָר
ipf	<i>jošmar</i>	יִשְׁמַר			

7. Přehled tvarů silného slovesa (pouze v prepise: určeno k memoraci)

	sg	pl
3. os	m/f	m/f
2. os	m/f	m/f
1. os		

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
<i>šámar / šámrá</i>	<i>šámrú</i>	<i>jišmor / tišmor</i>	<i>jišmrú / tišmorná</i>
<i>šámartá / šámart</i>	<i>šmartem / šmarten</i>	<i>tišmor / tišmrí</i>	<i>tišmrú / tišmorná</i>
<i>šámartí</i>	<i>šámarnú</i>	<i>ešmor</i>	<i>nišmor</i>

<i>participia</i>		<i>narrativ</i>	
<i>šómér / šómeret</i>	<i>šómrím / šómrót</i>	<i>wajjšmor etc</i>	<i>wajjšmrú etc</i>
<i>šámúr</i>	<i>šmúrím</i>		
		<i>jussiv = jako ipf</i>	
		<i>imperativ</i>	
		<i>šmor / šimrí</i>	<i>šimrú / šmorná</i>
		<i>kohortativ</i>	
		<i>ešmrá</i>	<i>nišmrá</i>
		<i>infinitiv absolutní</i>	
		<i>šámór</i>	
		<i>infinitiv vázaný</i>	
		<i>(li)šmor</i>	

8. Přehled nejdůležitějších tvarů slabých sloves (pouze v přepise: určeno k memoraci)

3. HE

גלה (<i>glh</i>)	q odkrýt	ni být odkryt	pi zjevovat	hi vystěhovat
pf (3sgm)	<i>gálá</i>	<i>niglá</i>	<i>gillá</i>	<i>higlá</i>
ipf (3sgm)	<i>jiglé</i>	<i>jiggálé</i>	<i>jgallé</i>	<i>jaglé</i>
nar	<i>wajjigel</i>	<i>wajjiggol</i>	<i>wajgal</i>	<i>wajjegel</i>
imp	<i>glé / glú</i>	<i>higgálé / -ú</i>	<i>gallé / -ú</i>	<i>haglé / ú</i>
infç	<i>glót</i>	<i>higgálót</i>	<i>gallót</i>	<i>haglót</i>
infa	<i>gáló</i>	<i>nigló</i>	<i>gallé</i>	<i>haglé</i>
pta	<i>gólé</i>		<i>mgallé</i>	<i>maglé</i>
ptp	<i>gálúj</i>	<i>niglé</i>		

היה (<i>hjh</i>)	q být
חיה (<i>chjh</i>)	q žít
ראה (<i>rah</i>)	q vidět / ni zjevit se
עיה (<i>'sh</i>)	q dělat
עלה (<i>'lh</i>)	q stoupat / hi vyvést
בנה (<i>bnh</i>)	q stavět
חזה (<i>hwh</i>)	hit klanět se (<i>hištachwé</i>)

2. WAW/JOD

קום (<i>qwm</i>)	q stát	ni postavit se	po ustanovit	hi dodržet
pf (3sgm)	<i>qám</i>	<i>náqóm</i>	<i>qómém</i>	<i>héqím</i>
ipf (3sgm)	<i>jáqúm</i>	<i>jiqqóm</i>		<i>jáqím</i>
nar	<i>wajjáqom</i>	<i>wajjiqqóm</i>		<i>wajjáqem</i>
imp	<i>qúm / -ú</i>	<i>hiqqóm / -ú</i>		<i>háqém / -ú</i>

inf	<i>qúm</i>	<i>hiqqóm</i>		<i>háqím</i>
infa	<i>qóm</i>	<i>hiqqóm</i>		<i>háqém</i>
pta	<i>qám</i>			<i>méqím</i>
ptp	<i>qúm</i>	<i>náqóm</i>		

intenzivní kmen této třídy má vzorec polel (abb): zdvojení třetí radikály místo druhé

בוא (<i>bwa</i>)	q vejít / hi přivést
שוב (<i>šwb</i>)	q obrátit se / hi obrátit
שור (<i>swr</i>)	q odbočit / hi odstranit
רום (<i>rwm</i>)	q být vysoký / po velebit / hi pozvedat

1. JOD/WAW

ישב (<i>jšb</i>)	q sedět	ni být usídlen	hi usídlit
pf (3sgm)	<i>jášav</i>	<i>nóšav</i>	<i>hóšív</i>
ipf (3sgm)	<i>jéšév</i>	<i>jiwwášév</i>	<i>jóšív</i>
nar	<i>wajjéšev</i>	<i>wajjiwášév</i>	<i>wajjóšev</i>
imp	<i>šév / švú</i>	<i>hiwwášév</i>	<i>hóšév / hóšívú</i>
inf	<i>ševet</i>		<i>hóšív</i>
infa	<i>jášóv</i>	<i>hiwwášév</i>	<i>hóšév</i>
pta	<i>jóšév</i>		<i>móšív</i>
ptp	<i>jášív</i>	<i>nóšáv</i>	

ידע (<i>jd'</i>)	q vědět / hi sdělit
הלך (<i>hlk</i>)	q jít
ירד (<i>jrd</i>)	q sestoupit / hi odvést
יצא (<i>jca</i>)	q vyjít / hi vyvést
ישע (<i>jš'</i>)	hi zachránit
ילד (<i>jld</i>)	q porodit / ni narodit se / hi zplodit
יסף (<i>jsp</i>)	hi přidat

1. NUN

נגש (<i>ngš</i>)	q přistoupit	ni přiblížit se	hi přinést
pf (3sgm)	<i>nágaš</i>	<i>niggaš</i>	<i>higgiš</i>
ipf (3sgm)	<i>jiggaš</i>	<i>jinnagéš</i>	<i>jaggiš</i>
nar	<i>wajjiggaš</i>	<i>wajjinnagéš</i>	<i>wajjaggéš</i>
imp	<i>gaš / gšú</i>	<i>hinnagéš</i>	<i>haggéš / -ggišú</i>
inf	<i>gešet</i>	<i>hinnagéš</i>	<i>haggiš</i>
infa	<i>nágóš</i>		<i>haggéš</i>

pta	nógéš		maggiš
ptp	nágúš	niggáš	

נתן (<i>ntn</i>)	q dávat
לקח (<i>lqch</i>)	q brát
נפל (<i>npl</i>)	q padat
נשא (<i>nsa</i>)	q nést
נגד (<i>ngd</i>)	hi vyprávět

9. Sloveso HJH – být (slabé, třída 3. HE)

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
<i>hájá / hájtá</i>	<i>hájú</i>	<i>jihjé / tihjé</i>	<i>jihjú / tihjéná</i>
<i>hájitá / hájít</i>	<i>hjíteṁ / hjíten</i>	<i>tihjé / tihí</i>	<i>tihjú / tihjéná</i>
<i>hájítí</i>	<i>hájínú</i>	<i>ehjé</i>	<i>nihjé</i>
		<i>narrativ</i>	
		<i>wajhí</i>	<i>wajjihjú</i>
		<i>watthí</i>	<i>wattihjú</i>
		<i>wáehí</i>	<i>wannhí</i>
		<i>jussiv</i>	
		<i>jhí / thí</i>	<i>jihjú / tihjéná</i>
		<i>imperativ</i>	
		<i>hjé / hjí</i>	<i>hjú / hjéná</i>
		<i>infinitiv absolutní</i>	
		<i>hjót</i>	
		<i>infinitiv vázaný</i>	
		<i>(li)hjót</i>	

Hebrejsko-český slovník

(k použitým textům)

אָנכי אָני	já	א	
אָף	nos	אב	otec
אָרץ	země	אבן	kámen (f)
אָרץ	délka	אדם	člověk
אָרון	skříňka	אדמה	zem
אָרוּר	prokletý	אָדן	pán
אָשָׁה	žena	אהב	milovat
אָשֶׁר	který	אָהל	stan
אָתָּה	ty (m)	אור	rozjasnit (hi)
אָתָּם	vy (m)	אור	světlo
		אָן	ucho
ב		אָח	bratr
בָּאָר	studna	אָחָד	jeden
בָּדַל	rozdělit (hi)	אָחוֹת	sestra
בְּהֵמָה	zvíře	אָחֵר	za
בּוֹא	přicházet (q), přivést (hi)	אָחֵר	cizí
בְּחֹר	prvorozený	אָחֵרִית	konec
בֵּין	mezi	אֵי אֵיה	kde
בֵּין	rozumět, chápat	אֵיל	beran
בִּינָה	rozumnost, úvaha, myšlenka	אֵין	není, vůbec ne
בֵּית	dům	אִישׁ	muž
בָּלַל	smísit	אָד	jistě
בֵּן	syn	אָכַל	jíst
בָּנָה	stavět	אָכַן	opravdu
בָּעַר	od	אָל	k, do
בָּעַר	hořet	אָל	bůh, silný
בָּקָר	ráno	אָלָה	tito, tyto
בָּרָא	stvořit	אֱלֹהִים	Bůh, bohové
בָּרַךְ	žehnat (pi)	אָם	jestliže, či
בְּרָכָה	požehnání	אָמָה	kmen (lid)
בְּרוּךְ	požehnaný	אָמוּנָה	pravda
בְּרִית	smlouva	אָמַר	říkat
בָּשָׂר	maso, tělo	אָמַת	věrnost
בֵּת	dcera	אָנָּה	prosím
בְּתוּךְ	uprostřed	אָנְחוּ	my

pot זעה	ג
starý זקן	síla גבורה
semeno, potomstvo זרע	být silný גבר
	velký גדול
ח	národ גוי
skrýt se חבא	jásat גיל
klanět se (hišt) חוה	valit (q), zjevit se (ni) גלה
tchán חותן	také, i גם
uchopit (hi) חזק	krást גנב
provinit se חטא	zahrada גן
živý חי	
žít חיה	ד
život חיים	slovo דבר
moudrost חכמה	ryba דגה
mít sen חלם	obraz דמות
žár חם	poznání דעת
milost חן	cesta דרך
milosrdenství חסד	
temnota חשך	ה
ט	což? הֲ
dobrý טוב	on הוא
	být היה
	což ne הלא
	jít הלך
ruka יד	hle, zde הגה
vědět, znát ידע	hora הר
Hospodin יהוה יה	mnoho הרבה
den יום	klanět se (hišt) השתחוה
svorný, celistvý יחד	ו
společně יחדו	a, ale וְ
čekat יחל	stane se והיה
moře ים	stalo se והיה
pravice ימין	
vycházet (q), vyvést (hi) יצא	ז
bát se ירא	tato, toto זאת
bázeň יראה	tento זה
sestoupit (q), přivést (hi) ירד	pamatovat זכר
měsíc ירח	mužského rodu זכר
je יש	popěvek זמרה
spása ישועה	zachránit ישע
spát ישן	

boj מִלְחָמָה
 král מֶלֶךְ
 od, než מִן מֵ-
 od מֵעַל
 schod, stupeň מַעְלָה
 dílo מַעֲשֶׂה
 hlubiny מַעְמָקִים
 najít מָצָא
 příkázání מִצְוָה
 Egypt מִצְרַיִם
 místo מָקוֹם
 spor מְרִיבָה
 vznášející se מְרַחֵף
 rozsudek, soud מִשְׁפָּט
 mrtvý מֵת
 z (zprostřed) מִתּוֹךְ

נ
 přece! prosím נָא
 cizoložit נִאֵף
 prorok נְבִיא
 hlupák נָבֵל
 oznámit (hi) נִגַּד
 dotýkat se נָגַע
 hnát (stádo) נָהַג
 řeka נָהָר
 odpočívát נִוֵּם
 hrozný נֹרָא
 had נָחָשׁ
 udeřit נָכָה
 příjemný נָעִים
 divy נִפְלְאוֹת
 duše נֶפֶשׁ
 postavit (hi) נָצַב
 ženského rodu נִקְבָּה
 zvedat נָשָׂא
 dávat נָתַן

ס
 odbočit (q), odvrátit (hi) סוּר

כ
 proslavit se (pi) כָּבַד
 sláva קְבוֹד
 tak כֵּן
 být pevný כּוֹן
 neboť, vždyť, že כִּי
 celý, všechen כָּל
 tak כֵּן
 uzavřít smlouvu כָּרַת בְּרִית

ל
 ne לֹא
 srdce לֵב לֵבָב
 aby ne לִבְלֹתִי
 deska לִוּחַ
 bojovat (ni) לָחֵם
 chléb לֶחֶם
 noc לַיְלָה
 aby לְמַעַן
 naproti לְקִרְאָת
 vzít לָקַח

מ
 velmi מְאֹד
 sto מֵאָה
 odkud מֵאֵין
 zavrhnout מָאָס
 poušť מִדְבָּר
 co, jaký מַה
 kymácet se, kolísat מוֹט
 rod מוֹלָדָת
 zachránce, spasitel מוֹשִׁיעַ
 zemřít מוֹת
 tábor מַחֲנֶה
 zítra מָחָר
 kdo מִי
 voda מַיִם
 plnost מָלֵא
 plný מָלֵא
 posel, anděl מַלְאָךְ

פ	odpuštění סְלִיחָה
vykoupit פָּדָה	žebřík, stupně סֶלֶם
vykoupení פְּדוּת	keř סִנָּה
ústa פִּי	vyprávět סִפֵּר
modlit se (hit) פָּלַל	svitek, kniha סִפּוּר
aby ne פֶּן	ע
tvář פָּנִים	sloužit עָבַד
plod, ovoce פְּרִי	služebník עָבָד
faraón פַּרְעֹה	přejít עָבַר
vina פֶּשַׁע	až do עַד
vchod פֶּתַח	svědectví עֲדוּת
צ	ještě עוֹד
ovce צֹאן	věčnost עוֹלָם
zástup, šik צָבָא	nepravost עוֹן
spravedlivý צַדִּיק	pták עוֹף
přikázat (pi) צִוָּה	moc, síla עֹז
stín צֶל	opustit עִזַּב
podoba צֶלֶם	pomoc עֲזָרָה
ק	oko, pramen עֵין
posvětit se (pi) קָדַשׁ	město עִיר
svatý קָדֹשׁ	nahý עֵירֹם
svatyně קֹדֶשׁ	nad עַל
doufat קוּה	vystupovat עָלָה
hlas קוֹל	podle עַל-יָד
vstát קוּם	proto עַל-כֵּן
malý קָטָן	podle עַל-פִּי
kletba קִלְלָה	na (povrchu) עַל-פָּנֵי
volat (q), nazývat se (ni) קָרָא	nejvyšší עֲלִיוֹן
nitro קָרָב	lid עם
pozorný קָשָׁב	s עם
ר	stát עָמַד
hlava רֹאשׁ	prach עָפָר
úhelny kámen רֹאשׁ פִּנָּה	strom, dřevo עֵץ
začátek רֵאשִׁית	rada עֲצָה
mnohý רַב	večer עָרֵב
noha רֶגֶל	dělat עָשָׂה
vládnout רָדָה	čas עֵת
dech, duch, vítr רוּחַ	nyní עַתָּה
	kozel עֲתוּד

vrátit se	שוב	šířka	רחב
píseň	שיר	vznešený	קם
pokoj	שלווה	hemžit se	רמש
posílat	שלח	zlý	רע
jméno	שם	zlo	רעה
tam	שם	pastýř	רעה
nebe	שמים	jen	רק
slyšet	שמע	prostor (nebe)	רקיע
střežit, zachovávat	שמר	vraždit	רצח
strážce	שומר		
slunce	שמש	ש	
rok	שנה	odpust'	שא
brána	שער	beránek, jehně	שה
dva	שנים	odpůrce	שטן
soudit	שפט	radovat se	שמח
šest	שש	veselí	שמחה
šestý	ששי	rty	שפתים
dvě	שנים	radost	ששון
	ת	ש	
pochopení	תבונה	ptát se	שאל
pustota a prázdnota	תהו ובהו	chválit (pi)	שבח
propast	תהום	sedm	שבע
rodopis	תולדות	zkáza	שקר
zákon	תורה	přestat	שבת
prosba	תחנון	sobota	שבת
pod	תחת	přebývání (infc)	שבת
palma	תמר		
devět	תשע		

Česko-hebrejský slovník

(výběr elementární slovní zásoby použité v textu)

A

a א

ale וְ

anděl מַלְאָךְ

až do עַד

B

bát se יִרָא

bázeň יִרְאָה

beránek שֶׁה

boj מִלְחָמָה

bojovat (ni) לַחֵם

bojovník גִּבּוֹר

brána שַׁעַר

bratr אָח

bůh אֵל

Bůh אֱלֹהִים

být הָיָה

C

celý כָּל

cesta דֶּרֶךְ

cizí אֲחֵר

co מָה

Č

čas עֵת

člověk אָדָם

čtyři אַרְבַּע

D

dávat נָתַן

dcera בַּת

dech רוּחַ

dělat עָשָׂה

den יוֹם

deset עָשָׂר

deska לֹחַ

dílo מַעֲשֵׂה

divy נִפְלְאוֹת

do אֶל

dobrý טוֹב

dřevo עֵץ

duch רוּחַ

dům בֵּית

duše נֶפֶשׁ

dva שְׁנַיִם

dvě שְׁתֵּי

E

Egypt מִצְרַיִם

F

faraón פַּרְעֹה

H

had נֶחֶשׁ

hlas קוֹל

hlava רֹאשׁ

hle הִנֵּה

hlubina חֲשֹׁךְ

hora הָרָה

Hospodin יְהוָה יְהוּה

hrdina גִּבּוֹר

hvězda כּוֹכָב

CH

chléb לֶחֶם

chválit (pi) הִלָּל

chvalozpěv תְּהִלָּה

I

i גַּם

J

já אֲנִי אֲנִי
jaký מָה
je יֵשׁ
jeden אֶחָד
jen כִּי
jestliže, či אִם
ještě עוֹד
jíst אָכַל
jít הֵלֵךְ
jméno שֵׁם

K

k אֶל
kámen (f) אֶבֶן
kde אֵי אֵי
kdo מִי
klanět se (hišt; kořen השתחוה)
kletba קְלָלָה
kněz כוֹהֵן
kniha סֵפֶר
král מֶלֶךְ
který אֲשֶׁר

L

ležet שָׁכַב
lid עַם

M

malý קָטָן
maso בָּשָׂר
matka אִם
měsíc יָרֵחַ
město עִיר
mezi בֵּין
milosrdenství חֶסֶד
milost חֵן
milovat אָהַב
místo מָקוֹם
mluvit (pi) דִּבֶּר
mnohý רַב

mnoho הַרְבֵּה

moc עֹז

modlit se (hit) פָּלַל

modlitba תְּפִלָּה

moře יָם

moudrost חֲכָמָה

moudrý חָכָם

mrtvý מֵת

muž אִישׁ

my אֲנַחְנוּ

myšlenka בִּינָה

N

na (povrchu) עַל-פְּנֵי

nad עַל

najít מָצָא

národ גּוֹי

nazývat se (ni) קָרָא

ne לֹא

nebe שָׁמַיִם

neboť כִּי

nejvyšší עֲלִיוֹן

není אֵין

nepravost עוֹן

než מִן

nitro קֶרֶב

noc לַיְלָה

noha רֶגֶל

nos אָף

nyní עַתָּה

Nový rok ראש השנה

O

obraz דְּמוּת

od מִן

odbočit סוּר

odkud מֵאֵין

odpůrce שָׂטָן

odpust' שָׁא

odpuštění סְלִיחָה

odvrátit (hi) סוּר

ohěň אֶשׁ
oko עֵין
oltář מִזְבֵּחַ
on הוּא
opustit עִזַּב
otec אָב
ovce צֹאן
ovoce פֶּרִי
oznámit (hi) נָגַד

P

palma תְּמָר
pamatovat זָכַר
pán אֲדֹנָי
pastýř רֹעֶה
píseň שִׁיר
plný מָלֵא
plod פֶּרִי
pod תַּחַת
podoba צֶלֶם
pokoj שָׁלוֹם
položit שִׁים
pomoc עֲזָרָה
posel מַלְאָךְ
posílat שִׁלַּח
posvětit se (pi) קָדַשׁ
potomstvo זָרַע
poušť מִדְבָּר
poznání דָּעַת
požehnání בְּרָכָה
požehnaný בְּרוּךְ
pramen עֵין
pravda אֱמוּנָה
pravice יְמִין
proč לָמָּה
prokletý אָרוּר
propast תְּהוֹם
prorok נָבִיא
prosím אֲנִי נָא
proto עַל-כֵּן
provinit se חָטָא

prvorozený בְּחֹר
před לִפְנֵי
přejít עָבַר
přicházet בּוֹא
přikázání מִצְוָה
přikázat (pi) צִוָּה
přivést (hi) בּוֹא
pták עוֹף
ptát se שָׁאל

R

rada יַעֲצָה
radost שְׂשׂוֹן
radovat se שִׂמַּח
ráno בֹקֶר
rodopis תּוֹלְדוֹת
rok שָׁנָה
rozsudek מִשְׁפָּט
rozumět בִּין
rozumnost בִּינָה
ruka יָד
ryba דָּגָה

Ř

řeka נָהָר
říkat אָמַר

S

s עַם
sedět יָשַׁב
sedm שִׁבְעַת
semeno זָרַע
sen חֲלוֹם
sestoupit יָרַד
sestra אַחֹת
sídlit יָשַׁב
síla גְּבוּרָה
skříňka אָרוֹן
sláva כְּבוֹד
sloužit עָבַד

slovo דְּבַר
 slunce שֶׁמֶשׁ
 služebník עֶבֶד
 slyšet שָׁמַע
 smlouva בְּרִית
 sobota שַׁבָּת
 soud מִשְׁפָּט
 soudit שָׁפַט
 spása יְשׁוּעָה
 spasitel מוֹשִׁיעַ
 spát יָשָׁן
 spor מְרִיבָה
 spravedlivý צְדִיק
 srdce לֵב
 stan אֹהֶל
 starý זָקֵן
 stát עָמַד
 stavět בָּנָה
 stín צֶל
 sto מֵאָה
 strážce שָׁמַר
 strom עֵץ
 střežit שָׁמַר
 studna בְּאֵר
 stvořit בָּרָא
 svatý קָדֵשׁ
 svatyně קֹדֶשׁ
 svědectví עֵדוּת
 světlo אֹר
 svitek סֵפֶר
 svorný, celistvý יָחַד
 syn בֶּן

Š

šest שֵׁשׁ
 šik צָבָא

T

tábor מַחֲנֶה
 tak כֵּן
 také גַּם

tam שָׁם
 toto זֶה
 tělo בָּשָׂר
 temnota חֹשֶׁךְ
 tento זֶה
 tito, tyto אֵלֶּה
 tři שְׁלֹשׁ
 tvář פָּנִים
 ty (m) אַתָּה

U

uprostřed בְּתוֹךְ
 ústa פִּי
 uzavřít smlouvu כָּרַת בְּרִית

V

věc דְּבַר
 večer עָרֵב
 věčnost עוֹלָם
 vědět יָדַע
 velký גָּדוֹל
 velmi מְאֹד
 věrnost אֱמֶת
 veselí שִׂמְחָה
 vchod פֶּתַח
 vina פְּשַׁע
 vítr רוּחַ
 voda מַיִם
 volat קָרָא
 vrátit se שׁוּב
 vstát קוּם
 všechno כָּל
 vůbec ne אֵין
 vy (m) אַתֶּם
 vyjít יָצָא
 vykoupení פְּדוּת
 vykupitel גֹּאֵל
 vyprávět סָפַר
 vystoupit עָלָה
 vyvést (hi) יָצָא
 vzít לָקַח

vznešený רם

Z

za אַחַר

začátek ראשית

zahrada גן

zachovávat שמר

zachránce מוֹשִׁיעַ

zachránit ישע

zákon תורה

zde הנה

zem אֶרֶץ

země אֶרֶץ

zemřít מות

zítra מחר

zjevit se (ni) גלה

zlo רעה

zlý רע

znát ידע

zvedat נשא

zvíře בְּהֵמָה

Ž

žalm תהלה

že כי

žehnat (pi) ברך

žena אשה

žít חיה

život חיים

živý חי

ZÁKLADY STAROZÁKONNÍ HEBREJŠTINY

Mgr. Mlada Mikulicová

Vydala Univerzita Karlova v Praze
Nakladatelství Karolinum, Praha 1, Ovocný trh 3
jako učební text pro posluchače Katolické teologické fakulty UK
Praha 2002

Dáno do tisku: říjen 2002

Vytiskla tiskárna Nakladatelství Karolinum

AA 2,70 - VA 3,12 - 1.vydání - Náklad 400 výtisků

382-127-02 17/99

Cena Kč 150,-

Text neprošel jazykovou ani redakční úpravou nakladatelství

ISBN 80-246-0544-9